

Дневник

(стенографски)

на

XIX^{то} обикновено Народно събрание

Трета извънредна сесия

3. заседание, събота, 3 юний 1922 г.

(Открито от подпредседателя Г. Марков, в 3 ч. 55 м. след пладне)

Председателстващ Г. Марков: (Звъни) Моля г. секретаря да провери присъстващите г. г. народни представители.

Секретар С. Панайотов (з): (Прочита списъка. От заседанието съотсъствували следните народни представители: Ариф Агушев, Стефан Бакърджиев, Юсуф Бергански, Димитър Благоев, Лазар Богданов, Константин Бозвелиев, Цоню Бръшлянов, Атанас Буров, Григор Василев, Йордан Ганчев, Станой Георгиев, Иван Гетов, Иван Гешев, Веню Гърбов, Георги Дамянов, д-р Петър Джидров, Георги Димитров, Михаил Донсузов, Славчо Дреновски, Антон Иванов, Стефан Кирчев, Иван Ковачев, Васил Коларов, Стефан Лафчиев, Андрей Ляпчев, д-р Никола Максимов, Александър Малинов, д-р Ганчо Марков, Георги Минев, Неделчо Михалев, Владимир Моллов, Димитър Нейков, Петко Палиев, Иван Пандов, Христо Пенчев, Тодор Петров, Димитър Попов, Янко Сакъзов, Никола Сагунджиев, Иван Симеонов, Христо Славейков, Стефан Тодоров, Желю Тончев, Георги Точев, Йордан Урумов, Методи Храпов, Александър Чапрашиков, Крум Чапрашиков, Юрдан Юрданов и Димитър Яблански)

Председателстващ Г. Марков: (Звъни) От 216 души народни представители присъствуват 109. Има законното число народни представители.

Обявявам заседанието за открито.

Съобщавам на г. г. народните представители, че народния представител г. Йордан Ганчев иска 5-дневен отпуск, считан от 1 т. м. Бюрото му разрешава.

Народния представител г. Никола Мушанов иска 2-дневен отпуск по домашни причини, считан от 2 т. м. Бюрото му разрешава.

Народния представител г. Кънчо Чамов иска 20 дни отпуск по болест с медицинско свидетелство. Които съгласни да му се разреши, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието разрешава.

Народния представител г. Коста Канев иска 6-дневен отпуск, считан от 5 т. м. Бюрото му разрешава.

Народния представител г. Иван Пандов иска 30 дни отпуск по болест. Прилага медицинско свидетелство. Които съгласни, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам, че от Министерството на народното просвещение е постъпило предложение за одобрение IV-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 май 1922 г., протокол № 47, за отпускане даром северозточната част от двора на военно-историческите къщи-музеи в гр. Плевен за построяване градска амбулатория.

Това предложение ще бъде отпечатано, раздадено на народните представители и поставено на дневен ред за разглеждане и приемане.

Постъпило е питане от парламентарната група на българската Комунистическа партия, с което питат г. министъра на финансите: (Чете) „Не мислите ли да освободите от задължителното получаване на „Държавен вестник“ всички дребни производители, търговци, занаятчии и други, на които доходите съ слаби и едва могат да преживяват при дневната скъпотия на живота?“

Министър М. Турлак: Още сега ще ви отговоря. Ще внесе предложение, с което там дето се казва в закона „до 300 л.“ ще го изменим и ще се каже, че задължително се абонираат на „Държавен вестник“ ония, които имат по-едър капитал и вобщие по-голема търговия.

Л. Дочев (к): Финансовите началници продължават да искат от тех да получават „Държавен вестник“.

Председателстващ Г. Марков: Има второ питане от г. г. комунистите, с което питат г. министъра на вътрешните работи: (Чете) „Има всичките основания да се твърди, че едно пово и от най-омерзителен характер мошенничество се е извършвало и се върши от представителите на руската контрареволуция и следователно, на мировата реакция, приютени в България и действащи под лъжливите фирми на хуманност, християнско благосърдечие и на благотелност. Има сведения, които говорят, че врангеловския кръст, наречен „Руски червен кръст“, който се намира и действа под височайшето покровителство на „Българския червен кръст“ и под благосклонното съдействие на тоя последния, е получил едно значително количество дрехи-комплекти“ и т. н. запитват: (Чете) „Немате ли сведения за указаните горе престъпления? Ако такива немате, не намирате ли, че трябва незабавно да проверите тук съобщени сведения най-щателно и като се уста-

нови истинността на тия сведения, да вземете най-строги мерки срещу престъпниците?"

Това питане ще се прати в препис на г. министъра на вътрешните работи, който ще отговори, когато е готов.

Т. Луканов (к): Аз настоявам г. министъра да отговори в най-кратко време. Тук се касае за едно обирание на подарени предмети от Хуверската организация в Америка.

Председателствуваш Г. Марков: Минаваме към дневния ред — трето четене законопроекта за изменение и допълнение на законите за окръжните съвети, за градските и селските общини и за търговско-индустриалните камари.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар С. Панайотов (з) (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на законите за окръжните съвети, за градските и селските общини и за търговско-индустриалните камари.

I. По закона за окръжните съвети.

Чл. 1. От чл. 23 буква „К“ се заличава.

Чл. 2. От чл. 48 буква „Б“ се изменя така:

„Окръжен данък върху занятията, определян ежегодно от окръжния съвет, в размер не повече от 35% върху данъците от общия доход и върху дружествата, както и върху патентите за правопродаване и произвеждане спиртни питиета и тютюни. Данъка се събира от държавните бирници.

II. По закона за градските общини.

Чл. 3. В чл. 72, алинея втора цифрите 25 и 50 се заменят с 250 и 500.

Чл. 4. В чл. 88 стават следните изменения:

а) В п. 4 думите: „на който месото се консумира в града“, както и забележката под същия пункт, се заличават;

Забележка. Онези стопани, които колят и консумират месо у дома си за домашно потребление или курбан, се освобождават от такса.

б) пунктове 5 и 6 се заменят с нов пункт 5, със следното съдържание:

„Такса за ползуване от общински мерки и тепилки: кантар, крина и др., каквито общината задължително трябва да има на определени и достъпни за всекиго места. Таксата се плаща, ако продавачът или купувача пожелае да им претегли или премери стоката;

в) в п. 7, който става пункт 6, цифрата 3% се заменя с 2% в първата и третата алинея, а четвъртата алинея се изменя така:

„Налого събира общинския бирник. Нотариусът или мировия съдия, изпълняющ нотариална длъжност, не издават нотариални актове, преди да им се представи общинската квитанция за платения общински налог“;

г) п. п. 8 и 13 се заличават;

д) в п. 9, който става нов пункт 7, думите „100 лева“ се заменят с „не по-малко от 100 лева“;

е) в п. 11 думите „на декар до 5 л.“ се заменят с: „таксата на декар определя общинския съвет, според категориите на земите. Общата сума на прихода от този налог не може да надминава предвидените по бюджета разходи за издържане на полската стража, включително въоръжението ѝ“;

ж) към същия чл. 88 се прибавят следните нови пунктове:

Нов п. 8: „Годишна такса от 500 до 1.000 л. за всека държана втора служба в домакинството и до 300 за всека първа такава, ако в домакинството има свободен член от женски пол, който може да извършва домашна работа. Таксата плаща господаря“.

Нов п. 9: „Годишен налог върху мелниците, тепавиците, дараците, джкорезниците (бичкиджийниците) и гатерите, машинни резачки на дърва и вършачки:

„до 200 л. на всеки воденачен камък за обикновена воденица;

„до 1500 л. на камък за моторните или водни воденици, построени на големи реки;

„до 2000 л. на валцов (камък) за парните или водни фабрични мелници;

„от 100 до 1.000 л. за всека джкорезница или гатер;

„от 50 до 500 л. за всеки механически дарак, тепавица и машина джворезачка и маслопроизводни машини;

„от 30 до 1.000 л. за вършачки, които служат на трети лица срещу възнаграждение.

Нов п. 13: „Ако общинския съвет намери за необходимо, налага годишен налог върху празните отделни дворища, предназначени за жилища в чертите на града с утвърдена регулация: до 5% върху оценката на дворището за данъка върху сгради в квартали с най-малко 50% застроени дворища до 3% върху оценката в квартали с най-малко 25% застроени дворища и 1% върху оценката на другите незастроени дворища“.

Забележка 1. Не се счита застроено дворище, в което има барака или друга подобна малопенна постройка.

Забележка 2. Налога се удвоява, ако местото не е напълно заградено или нема направен тротуар.

Нов п. 18: „Общински данък върху занятията, определен от общинския съвет в размер не повече от 60% върху данъците: върху общия доход и върху дружествата, както и върху патентите за произвеждане и правопродаване спиртни питиета и тютюн.

„Данъка се събира от държавните бирници по реда за държавните данъци“.

Нов п. 19 „такси от конни, парни и електрически трамваи и други общински съобщителни средства“.

Нов п. 20: „такса за погребване“.

Общинския съвет може да реши, всеко починало в района на общината лице да бъде погребано от общинска, за това уредена служба, която да включва: даване гробно място, погребална колесница, ковчег, извършване от духовно лице от религията на починалия надлежните треби, прислуга за вдигане телото, носене хоругви и пр., спускане и закопаване. Таксите определя общинския съвет така щото за прилично, еднакво за всички, погребение да не се взема никаква печалба, като бедните неплащат целата или само част от таксата, според състоянието, а за луксозни погребения в таксата да се включва и печалба за общината.

„Погребалната служба, в тая смисъл, може да бъде възложена и на кооперация, в която общината да бъде член и да се представлява в управителния съвет от своя делегат.

„Решението се туря в действие след одобрението му от народа“.

Нов п. 21: „Годишен налог от 1 до 10 л. на квадратен метър върху непавиран тротуар, на които бордюрите съ положени“.

Този налог не се плаща от собствениците на дворни места и сгради, които не надминават оценката 50.000 л.

Чл. 5. В чл. 89 стават следните изменения:

а) Към п. 3 се прибавя следната забележка: Таксата не може да бъде повече от 2 на хиляда от приблизителната стойност на постройката, ако тя е за жилища или домакински пристройки и повече от 5 на хиляда от стойността за доходни здания: хотели, магазини, кинематографи, гаражи и други такива“;

б) към п. 6 се прибави следната:

„Забележка. Размера на таксите определя общинския съвет съобразно степента на използване превозните средства и обществено им значение“;

в) п. 7 получи следната редакция: „такса върху луксозните кучета, най-малко по 100 л. на глава“;

г) п. 8 се изменя така: „такса за извършване сметта от жилищата и от другите помещения и дворища в района, где то общината извършва тази служба.

Таксата се определя съразмерно с вършената от общината услуга и общата сума на прихода не бива да надминава тая на предвидените за тая служба разходи“;

д) в п. 9 думите: „и варниците“ се заменят със следните: „варниците и частни карнери: до 1% от стойността на продадените материали, произведени от варниците, тухларниците и керемидарниците.

„до 1 л. на куб. метър от материалите, които се продават от частните карнери“.

2) п. 14 се изменя така:

„Такса за свързване жилищата и другите подвижни имоти в чертата на града с градските канали, при спазване наредбата на чл. 83 от закона за благоустройството.

„Таксата се определя съразмерно, според вида и големината на имота, който се обслужва от каналите.

„Общия сбор от тая такса може да включва в полза на общината, севен разпоските за лихви, погашения, поддръжка и процент на овехтяване, още и чист доход не повече от 5% върху изплатената част от канализацията, както и до 2%, освен дължимите лихви, амортизация, процент на

овехтвяване и поддръжане, върху неизплатената част от канализационните съоръжения, по оценка, приета от съвета въз основа на мнение от вещи техници“.

ж) п. 13 се изменя така: „такса за ползуване от общинския водопровод, от публичните чешми или абонамент за жилищни разклонения, гдето това се допуска.“

„Таксата се определя съобразно с изразходваното количество вода и общия ѝ сбор не бива да надминава с повече от 5% к. ст. сумата стойност за домашни нужди. Таксата за вода, употребявана за търговско-индустриални, промишлени и луксозни цели, може да бъде до три пѣти по-голема от оная за домашни нужди“.

3) Пунктове 15 и 16 стават 16 и 17, а пред тех се предвижда следния

Нов пункт 15: „Такса за осветление на жилищата от общинска силопроизводителна електрическа инсталация на киловат час или на лампа, според местните условия. При определяне таксата не се допуща печалба за общината повече от 10% от костюемата стойност на енергията за осветляване, давана на жилищните сгради и за двигателна сила за индустриални и производителни цели.“

„Енергията за осветление за търговски цели и лукс в заведенята може да се таксува до тройно повече отколкото за жилищата, като дохода остава в полза на общината“.

Чл. 6. Членове 90—134 стават последователно чл. чл. 96—140, а пред тех се поставят следните нови членове:

Нов чл. 90. „Когато доходите от палозите, изброени в предшествуващите членове, не сж достатъчни за посрещане общинските разходи, за покриване на недостига, общинския съвет облага с поземлен данък всички непокрити недвижими имоти: ниви, ливади, овощни, черничеви и зеленчукови градини, гюлове, лозя, оризища, празни пространства, гори, балталжци, шумаци, тѣрнаци и места, гдето расте смрадлика.“

„Не се облагат с поземлен данък:

„а) Държавните имоти;

б) имотите на народните училища, болници, сиропиталища и всекакви учреждения, които действуват съгласно законите и по устава, утвърдени от правителството;

„в) обществените градини, паркове, гробища, селища (необработени дворове, предназначени за жилища), общинските мери и имоти, места съставляващи част от църквите, джамиите и хаврите;

„г) местата, на които има здания, или които не стоят отделно от здание, като: дворове, градини, както и празните места, които не се обработват като зеленчукови, овощни и цветарски доходни градини и плащат данък върху сградите;

„д) всички земи, които се освобождават по специални закони;

е) имотите, които след като сж били обложени с данък, вследствие порой, завличане, земетресение и други стихийни щети, станат негодни за обработване“.

Нов чл. 91. В 20-дневен срок всеки гражданин е длъжен да подаде в общинското управление декларация-опие на непокритите недвижими имоти, които притежават в чертата на общинското землище с точно означение на декарите, границите, местонахождението и вида на имота.

„Всички подлежащи на облагане с данък недвижими имоти, според характера, местонахождението и плодovitостта на почвата, се разпределят в 3 категории и облагат, по решение на общинския съвет, с данък в границите на следната таблица:

Г Р У П А	Облага се на декар		
	I катег.	II катег.	III. катег.
I. Ниви, ливади, пютионища	2 до 8 л.	1— 6 л.	0.50—3 л.
II. Зеленчукови, черничеви и овощни градини, лозя, гюлища, оризища	5 до 20 „	3—15 „	1— 10 „
III. Пасбища	0.50 — 2 „	0.30—1.50 л.	0.10—1 „
VI. Гори, балталжци, шумаци, смрадлика	1—10 л.	0.50—8 л.	0.30—5 „

„Проверката на декларациите и разпределянето имотите в категории извършва комисия, определена от общинския съвет, състояща се от един общински съветник, който е председател и 4 вещи грамотни избиратели земеделци.“

„При пужда се определят и повече комисии.“

„Решенията на комисии се обявяват, и всеки може в 15-дневен срок да обжалва решението, касателно поставянето в една или друга категория неговите имоти пред общинския съвет, който решава окончателно, без право на никакво понататъшно обжалване.“

„Общината набавя превозни средства: коне или кола на комисията при обхождане имотите и плаща дневни пари на взелите участие“.

Нов чл. 92. „Поземления данък се изплаща от собственика на имота в три срока: първата третина докрая на юний, втората докрая на септемврий, а остатъка докрая на декемврий.“

„Данжкоплатец, който не декларира цел или част от имота си, плаща върху укритата част, освен данъка, още и глоба, равна на двойния данък“.

Нов чл. 93. „Член от комисия, който злоумишлено направи да се обложи неправилно с повече или по-малко данък едно лице, осъжда се на глоба от 100 до 5000 л. или на затвор до 6 месеца“.

Нов чл. 94. „Изплащането на поземления данък е обезпечено чрез законна ипотека върху обложения имот, без да се гледа в чий ръце е той“.

Нов чл. 95. „В случай, че буря, огън, наводнение или извънредна суша унищожат изцело или в голема степен произведенията на земите на данжкоплатеца, последния може да поиска, в 5-дневен срок от случката, общинското управление да му спадне данъка, съобразно с претърпените загуби. Намалването на данъка при тия случаи не може да бъде по-долу от минималния размер за всеки група, предвиден в предходния чл. 91.“

„Една комисия, състояща от кмета на общината или негов заместник и двама незаинтересовани вещи земеделци, посочени от общинския съвет, заедно със секретар-бирника или финансов агент, най-много в 10 дни определя с мотивиран протокол, размера на сумата, която следва да се спадне от данъка. Ако повредите сж от естество да се поправят с истичане на няколко време през същата стопанска година, никакво спадне на данъка не се прави.“

„Решенията на оценителната комисия подлежат на одобрение от общинския съвет, пред който недоволните могат да подадат жалба в 10-дневен срок откато им се съобщат решението.“

„Решението на общинския съвет е окончателно и не подлежи на никакво обжалване“.

Чл. 7. Стария чл. 102, който става чл. 108, получава следната редакция:

„Общинските данъци, такси и берии, за които сж закон не е постановено изрично другоаче, се събират от общинския бирник и мерките за неизправните общински данжкоплатци, както и глобите за закъсненията, сж същите както и за държавните“.

Забележка. Незменните такси и берии, събирането на които е отладено на закупувач по договори, сключени преди влизането на настоящия закон в сила, ще се събират, до изтичането на договорния срок, без изменение, съгласно сключените договори.

Договорите за налозите, които се премахват или изменяват по размер, съгласно този закон, ще се анулират по решение на общинския съвет най-късно докрая на започнатата договорна година за годишните такси или докрая на тримесечието, след влизането в сила настоящия закон за другите, като закупувачите ще платят договорния наем за времето, докато събират налога по стария размер без право на обезщетение.

Чл. 8. Таксата в полза на общината за свидетелства, издавани на стопани на едър добитък по закона за полицията в селските общини (чл. 129), се увеличава от 20 ст. на два лева за всички общини.

III. По закона за селските общини.

Чл. 9. В чл. 55 цифрата 6 се заменя със 60.

Чл. 10. Досегашните текстове на членове 67 до 70 включително от закона за селските общини се заменяват с текстове на членове 88 до 91 включително от закона за градските общини, както те се изменят и допълнят чрез настоящия закон, като в тех думите „града“ и „градскиго“ се заменят с „общината“ и „общинските“.

Старите членове 71 до 94 включително променят нумерацията си и стават членове 76 до 99, а пред тех, под нови членове 71, 72, 73, 74 и 75 се поставят последователно

текстовете на членове: 92, 93, 94, 95 и 108 от закона за градските общини.

Чл. 11. Ако означените в настоящия закон приходи съществено недостатъчни за покриване на разходите си, общинските съвети могат да увеличат с решения в размер до 5% посочените в настоящия закон приходи.

IV. По закона за търговско-индустриалните камари.

Чл. 12. Пункт „а“ на чл. 36 от закона за търговско-индустриалните камари се изменява така:

а) От данъка за търговска камара, в размер до 5% върху данъците, върху дружествата и върху общия доход на всички търговци, индустриалци, предприемачи и занаятчии, както и върху патентите за правопродаване сирнѝтнѝ пиѝтиета и тѝстѝон“.

Данъка се събира от държавните бирници по реда за държавните преки данъци.

„Забележка. Индустриалци, които се ползват от облагите на закона за насърчение на местната индустрия, плащат следения се данък за търговска камара върху данъка, от който съществено“.

V.

Чл. 13. Третата алинея на чл. 8 и целия чл. 11 от закона за бюджета на държавата за 1921/1922 г. се отменяват.

Чл. 14. Всички закони и разпореждания, които противоречат на настоящия закон, се отменяват“.

Председателствуваш Г. Марков: Има думата г. Марковски да развие внесеното предложение по чл. 5.

Г. Марковски (к): (От трибуната) Г. г. народни представители! Вземам думата от името на парламентарната група на българската Комунистическа партия на трето четене, заради туй, защото на второ четене аз счетох, че приетият на известни членове по този законопроект става въпреки мнението на съответната комисия. Тъй като пред Народното събрание не се четеше мнението на комисията, а се четеше некакво си друго мнение и, следователно, разисквания върху чл. 5, измененията по чл. 89 от закона за градските общини и съответните селски, не станаха.

Ако вземам думата, то е пред вид на следните съображения: първо, както за градските, тъй и за селските общини след войната е необходимо да имат достатъчни приходи, за да могат те да живеят, да функционират. Средствата, с които разполагат както градските, така и селските общини, съществено недостатъчни по силата на действующия стар закон, и аз намирам, че ако съществено известни причини за едно законодателство за увеличение приходи на общините, се излиза от туй съображение, че досегашните приходи, нормирани от законите за градските и селските общини, съществено недостатъчни, и следователно, ще трябва да се посочат източници за задоволяване на тия нужди. Но в законопроекта, в постановленията на чл. 5, където почват да се изброяват приходите, от които могат да се добият достатъчно средства за покриване разходите, ние виждаме, наопаки, стремление на законодателя да ограничи размерите на тия приходи и по един косвен начин да посегне върху автономията, основното право на общините да определят, да разполагат със собствени средства, да посочат размерите на нуждите на общините, на техната необходимост и, следователно, за добиване средства за задоволяване на тия нужди. Така, напр., в чл. 5 буква а в чл. 89 от закона за градските общини към п. 3 се прибавя следната забележка: „Таксата не може да бъде повече от два на хиляда от приблизителната стойност на постройката, ако тя е за жилища или домакински пристройки, и повече от пет на хиляда от стойността за доходни здания: хотели, магазини, кинематографи, гаражи и други такива“. Когато г. министъра на вътрешните работи иска да облага всека постройка, която ще се строи, с една такса, съобразна с това, каква стойност има приблизително постройката, ние не виждаме нито един рязко-водящ принцип, който от една страна да даде възможност на ония, които по сегашната жилищна нужда ще трябва да се освободят от всекакви тежести, за да могат да построят жилища. От друга страна нуждата да се добият приходи и по това перо спремо ония сгради, които по вид, големина и доходност позволяват да се обложат с такава такса повече, и желанието на г. министъра на вътрешните работи да тури един минимум и един максимум и да ги дели на две категории, нема обществени мотиви; наопаки, има мотиви класови в тази смисъл на думата, че се старае да премахне

оная практика на комунистическите общински съвети, да добият средства от там, отдето могат да се добият предвид колосалните нужди на общините след войната. Г. министъра на вътрешните работи с този законопроект запрещава тази практика, като туря един максимум за ония категории постройки, като хотели, магазини, дюкяни, кинематографи и т. н., и туря в същата категория с два на хиляда облагането на всеко жилище, построено с 15—20 хиляди лева от кирпичи, каквито се строят в провинцията от бездомници, каквито се дават от общините даром на бездомниците и т. н.

Да се облагат с два на хилядо, мисля, че това е една тежест. Треба да се поощри строежа, за да могат да се задоволят нуждите, и при всеки един административен акт или при всеко едно постановление на закона, когато се касае въпроса за облагане, за такси, ще трябва да се има поне туй предвид. Аз не виждам това. Наопаки, казва се: всека къща, стига да служи за жилищна нужда, се облага с два на хилядо, а всеко индустриално предприятие, магазин, кинематограф и т. н. — до пет на хилядо. Е добре, кое е мерилото, което ви е накарало да направите това разграничение?

Министър д-р Р. Даскалов: Колко ще трябва да плати онези, които ще строят?

Г. Марковски (к): Аз ще ви кажа колко трябва да плати. Вие сами трябва да си отговорите, още повече след като вашия конгрес и вашата програма ви заповедват това. Вашия конгрес ви говори; че вие искате един единствен данък във всички направления и този един единствен данък е прогресивно-подоходния данък и вие го имате във вашата програма. Вие управлявате в продължение вече на цели две години и заявявате, че сте унищожили всички си врагове, а имате само вътрешни. Следователно, на вас остава да прилагате вашата програма. Ние нема да ви посочваме вашите задачи. И ако вие, наистина, ме питате тук как трябва да облагаме, аз ще ви кажа как трябва да облагаме. И точно тук аз искам да спазваме първото на автономията на общините, предвидено в основния закон, конституцията: общините сами да определят източниците на приходите, сами да определят размерите на облагането.

В стария закон вие ще видите, че навсякъде, с изключение на ингазипа и на кръвницата, а така също и на забележката към чл. 68 по отношение правото от сергипараск, от пасища и при е всички други постановления максимумния размер на облагането се предпоставя право на общинските съвети сами да определят размера на таксите. Когато вие дохождате тук да ограничавате минимума и максимума, в основата на който минимум и максимум нема никаква справедливост, а наопаки, вие искате да ограничите общините, вие наистина, посегате върху това основно право, наречено автономия на общините. Как ще облагате? Ще облагате по този начин всички имоти на дребните и маломотните граждани и селяни, имотите на които служат за жилищно употребление, а не за спекулация. Очевидно е, че тези имоти ще трябва да бъдат освободени от всекаква такса. Разбира се, че тази жилищна криза, вследствие на тези бездомници и на това нарушаване на населението в градовете, само по този начин ще се преодолева. Когато те ще могат да си построят къщи, тогава ще има пужда от особено покровителство. Ала бедния селянин и работник — вие сте народовластници, вие трябва да излизате от вашата програма — имат нужда от покровителство, и когато ние искаме да направим изменение на закона, като искаме да развържем правото на градските и селските общини, те сами да определят размера на таксите, в конкретния случай, таксите за строежа, ние с това ще дадем право на всеко място, на всека община, съобразно с условията, да видят кои къщи и на каква стойност; служещи за жилищно употребление, следва да бъдат освободени от този данък. За сметка на това, обаче, за да се получат достатъчно приходи — ние имаме това от своята практика, като комунистически общински съветници в ред общини, в градове и села — трябва общината да не бъде само една административна единица, а полека-лека, тя да вземе ред стопански функции, и, следователно, за да може да обслужва днес на жителите от общината, ще трябва тя да си определя сама бюджета и да търси източници за големи доходи, каквито ще намери от ония строежи, конкретни за това перо, които могат да построят хората от заможната класа, от имеющата класа. И когато министъра на вътрешните работи ни казва, че от всеки строеж ще се вземе по два на хилядо, а за индустриални

и други предприятия до пет на хилядо, той не прави никакво разграничение на имотното и доходното състояние на лицата и на домакинствата. Аз намирам, че по този начин панстина се посяга на автономията на общините и се води една класова буржоазна политика. (Ръкоплескане вред комунистите).

Напразно г. министъра на вътрешните работи ни заяви, че „ние сме представителите на дребните и бедните селски и градски маси“, когато de facto ние виждаме какво защитава той. Вчера, когато се прокарваше закона, тук една грамадна част от представителите на центъра се явиха, за да видят какви конкретни изменения ще станат и дали ще бъдат те засегнати, и когато спокойно мина законопроектът на второ четене, туриха си шапките и излезе, защото той вече не ги засега, и защото виждат, че една власт и едно мнозинство защитават успешно техните интереси. Ние сме длъжни да защитим днес интересите на бедните и маломотните градски и селски маси. Имаме конкретен случай тук да посочим, че за да се защитят те тук, ще трябва всички имоти, стойността на които възлиза, според отделното място, кажете по 15—20 хиляди лева — въпрос на законодателна инициатива — да се освободят от такса. Ние казваме: да се предостави това право на общинските съвети, според местността, според съжителността на материалите и т. н., те сами да определят кой минимум от жилищните постройки, ще трябва да се освободят от тази такса, а така също да се предостави правото на общинските съвети за сметка на това, за да получават достатъчно приходи, да обложат прогресивно постройките с тази такса, като ги разделят на категории, съобразно вида, стойността и цените, за които ще служат. Това нещо тук не виждам. Затова по този пункт ние правим следното предложение: (Чете) „Към п. 3 се прибавя следната забележка. Общинския съвет определя прогресивно размера на таксите, съобразно стойността на постройката. Същият определя кои постройки за лично жилищно употребление се освобождават от тази такса, въз основа общото имотно състояние на облагаемите лица“.

Същите съображения ще кажа и по отношение на правото на канал и на смет. Вие ще видите, че п. 8 към същия член определя, кое е правото на сметта и след туй размера, като казва: (Чете) „П. 8 се изменя така: таксата за сметта се определя прогресивно, според общото имотно и доходно състояние на облагаемия. Общата сума на приходта може да надминава сторените за службата разходи. Общинския съвет определя, според местните условия, кои жилища за лично употребление се освобождават от такава такса“. В стария закон за градските и селски общини е казано да се събира такса за сметта и какъв ще бъде размерът ѝ. Тогава общинските съвети имаха право да определят минимума и максимума и кои да освобождават от задължение да плащат за смет и кои трябва да обложат повече, за да се получат повече приходи, защото въпроса за сметта е и въпрос за санитарното дело в общината. Днес, когато народовластническото правителство е на власт, което претендира, че представлява безимотните работнически маси, то дохожда да ограничи туй право на общината, сама да разполага с минимума и максимума на облагането, и казва, че общите приходи от сметта не могат да надминават разходите, които се правят за събирането ѝ. С това правителството се съгласява с тълкуването на Административния съд, който защитава интересите на центъра, на тази буржуазия (Сочи центъра), който отмени ред решения на общинските комунистически съвети, с които те, за да могат да посрещнат нуждите на общината, беха обложили имуществената класа на градовете с високи такси, за да се освободи бедното население. Когато Административния съд, вместо да излиза от общото положение на нашия основен закон и положението на закона за нашите градски и селски общини, че общинските съвети са суверени да определят размера на данъка, иде да казва, че общия доход не може да надминава сумата, която служи за покриване на разхода, то тази теория е теория за ограничаване автономията на общините. Обаче ние го виждаме вече не като решение само на Административния съд, а като законоположение тук. Това автономия на общините ли е? Такава ли автономия разбирате Вие, г. Даскалов, когато снощи искахте да говорите за автономията на общините? За такава ли автономия говорихте на селските маси в конгреса, където имаше плакарди за автономия на общините? Аз бих желал на този въпрос да се отговори. Наопаки, ние казваме, че съгласно старото положение на закона за градските и селските общини се даваше възможност на общинските съвети да освобождават безимотните и бедните, като обла-

гат с повече имуществената класа, за да се получат достатъчно приходи, пред вид поскъпването на живота. На общините трябва да десетки хиляди, не стотици хиляди, а милиони, и тези приходи те ще ги добият не от този, който е гол, който няма шице, а от този, който има и който, ако не иска да даде, трябва да бъде заставен да направи това. Туй ви казваме ние и правим конкретно предложение, таксата за сметта да се определя прогресивно, според общото имотно и доходно състояние на облагаемия, като общата сума на приходта може да надминава сторените за службата разходи. Общинският съвет определя, според местните условия, кои жилища за лично употребление се освобождават от тази такса.

Също в тази смисъл ще се изкажем и за правото на канал и електрическо осветление. Тук се развиват разни теории за обслужване с канал. Казват, че общинското управление мяза на магазин: отиваш в магазина, вземеш една чаша вино и плащаш колкото струва, напр., 5 л.; ако вземеш две чаши, ще платиш 10 л., за три — 15 и т. н. Следователно, общинското управление, общинските съвети приличат на един магазин, дето чорбаджиата казва колко трябва да се плати и пропорционално, както каза на същата тема г. Костурков: „Каквото количество услуга получиш, толкова трябва да платиш“, с което искаше да хвърли един упрек на болшевиките в Русия, без да има представа и понятие какво е самоуправление. Аз бих му казал, за да се научи по-добре, да прочете повече за комунизма, та да види какво самоуправление има в селата и градовете; за да сравните диктатурата на буржоазията с тази на пролетариата. Но то е друг въпрос, за който друг път ще имам случай да ви говоря.

С. Костурков (р): Съвсем не самоуправление. Самоуправление на неколцина, олигархия, която връща към древността.

Председателствуващ Г. Марков: Моля!

Е. Марковски (к): Ние правим конкретно предложение, според което таксата се определя прогресивно според вида, големината на имота и общото доходно и имотно състояние на лицето, имота на което се обслужва от каналите. Кои малки жилища се освобождават от тази такса, решават общинските съвети съобразно местните условия.

Най-сетне по въпроса за електрическото осветление таксата трябва да се определя прогресивно според количеството на изразходваната енергия. Така също и за водата.

Председателствуващ Г. Марков: То е писано за водата и пр.

Е. Марковски (к): Общинския съвет решава така също, кои дребни съществувания се освобождават от тази такса.

Ние знаем, че с туй, което предлагаме, ще стане тъй, както стана в комисията. Там се разглеждаше на първо четене законопроектът, и въпреки че комисията се съгласи с нашето мнение, ние бехме сюрпризирани с нов проект, уж приет от комисията. И сега сме уверени, че представители на незаконното мнозинство ще дойдат пак да гласуват този законопроект, за да освободят от грижи центъра, който може да бъде обложен, за да си отиде спокойно. Ние знаем това. Но когато застъпваме интересите на тези маломотни и бедни градски и селски маси, то не е за да убедим вас или да развалим спокойствието им — те са много спокойни, защото ги защитавате — а да посочим на селските и градските работнически маси, че народовластническото правителство е панстина в пълна услуга на буржоазията не само с думи, а с дела, със закони и че, следователно, приемането на този законопроект и отхвърлянето на нашите предложения ще бъде едно лишно доказателство за вашата услуга на буржоазията. (Ръкоплескане от комунистите)

Председателствуващ Г. Марков: Понеже няма други записани, има думата г. министъра на вътрешните работи.

Министър д-р Р. Даскалов: Г. г. народни представители! Аз имах случай по-рано да говоря, че нашите общини, селски и градски, не трябва да бъдат чисто и просто едни административни единици, които да изпълняват заповедите на централната власт, а постепенно трябва да ги преобърнем на едни стопански, на едни социални единици, които да се грижат за социалните нужди на населението в страната. Из този път ще вървим дотогава, докогато съз-

дадем на общините едно положение, да могат те изцяло да поемат грижите за населението, което се поверява тем. За тази цел сж необходими приходи на общините. Днес общините не разполагат с достатъчно приходи и ние ще трябва да им ги дадем, и им ги даваме с настоящия законопроект. Сжщото важи и за окръжията и за търговските камари.

Аз не искам да кажа, че тоя законопроект е свършен. Нуждите диктуват, той да стане час по-скоро такъв. Ние ще имаме по-свободно време, за да разгледаме по-обстойно този въпрос в есенната редовна сесия, когато ще бъдат сложени на разглеждане и законопроектите за градските и селските общини. Те сега се работят и, може-би, в непродължително време ще бъдат раздадени на народното представителство, за да могат през есента да бъдат разглеждани и станат закони. Тогава именно ще може да се изработи една по-пълна система на облаганията приходите и да се застъпят всичките интереси на общинските и окръжните единици у нас. Настоящия законопроект урежда материята тжй, както е сложена тя сега — да можем да дадем приходи на окръжията и общините. Аз сжм уверен, че всичките окръжи и общини ще ни бъдат признателни, че им даваме средства, за да могат да изпълнят културните задачи, които държавата и обществото им сж възложили.

Т. Луканов (к): Не само до колкото вие благоволявате да давате средства на общините от техните собствени средства, но ние казваме . . .

Министър д-р Р. Даскалов: Ще дойда да Ви кажа и за туй.

Аз искам да станат следните малки поправки. В чл. 2, където се говори за „окръжен данък върху занятията“ и пр., накрая дето е казано „данъка се събира от държавните бирници“ да се прибави „по обложите на държавата за всека изминала финансова година“.

Кжм чл. 4, алинеята, където се говори за облагане на вършачките, да се допълни така: (Чете) „за в полза на общината, в която е местожителството на притежателя на вършачката“.

По-надолу, в п. 18, дето е казано: (Чете) „Данъка се събира от държавните бирници по реда за държавните данъци“, трябва да се прибави сжщото, което прибавям кжм чл. 2, а именно: „по обложите на държавата за всека изминала финансова година“.

Отивам кжм чл. 5, за който най-вече говори г. Марковски. Той искаше да каже: защо тук за всека нова постройка, била тя от кирпичи, била тя на един бездомник, на когото е дадено място от общината, вие искате да се вземе един данък от 2‰ от него. Отговарям: ние не искаме да вземе това; то е право на общината — общината може да не вземе, тя не е задължена, има свобода. Тук е казано общо, че може да вземе до 2‰, остава на общинския съвет да види дали ще вземе или не. До 2‰ за една къщичка, за каквато говори г. Марковски, данъка не ще бъде по-голям от 30 до 50 л. всичко. А когато г. Марковски казва, че ние не сме се грижили да спздадем приходи за общините, аз му отговарям, без да се спирам в подробности, да си спомни бюджетопоекта за 1/2 за 1920 г., който гласувахме. Още тогава ние изменихме начина на разхвърлянето приходите от общинските налози. И това именно изменение показва каква е нашата политика. Дотогава беше така: този приход, който държавата събира от общинските налози, се разхвърляше, и на селски жител се даваше по 50 ст., а на градски, бил той и последния циганин, каквито има в София, до 32 л. Ние изменихме тая система, и какво се получи? Едно село, напр. като Кнежа, което има около 7 хиляди души жители, по старите поредки получаваше 3.500 л., а сега то получава повече от 210.000 л. — вместо 3.500 л. Кнеженската община ще получи 210.000 л. Значи ние сме увеличили приходите на тая община с минимум от 206.500 л., и то само по това перо, без да се спирам, казвам, по другите пера. Но в действителност нуждите на общините са извънредно големи; задачите, които им възлагаме от ден на ден, растат. И заради туй, аз в сжгласие с г. министъра на финансите намерихме за добре по този чл. 5 да се направи още едно малко увеличение. В п. 14, дето се казва: (Чете) „Такса за свързване жилищата и другите недвижими имоти в чертата на града с градските канали, при спазване наредбата на чл. 83“ — това е грешка и този член трябва да се поправи на чл. 87. По-надолу е казано: (Чете) „Общия сбор от тая такса може да включва в полза на общината, освен разностите за лихви, погашения, поддржка и процент за овехтаване, още и чист доход не повече от 5‰“ — аз, в сжгласие с г. министъра на финансите, предлагамъ да бъде „не повече отъ 10‰“.

И по-долу дето е казано: (Чете) „До 2‰“ да стане „до 5‰“.

По-надолу, в буква ж, п. 13, дето е казано: (Чете) „Таксата се определя сразмерно с изразходваното количество вода, и общия й сбор не бива да надминава с повече от 5‰ костюемата стойност“ — предлагам да стане „с повече от 10‰ от костюемата стойност“.

И по-надолу, в новия-п. 14, дето е казано: (Чете) „При определяне таксата не се допуша печалба за общината от 10‰“ — предлагам да стане „повече от 15‰“.

Тези изменения, казвам, се налагат от големите нужди на общините, да имат повече и повече приходи.

Т. Луканов (к): Тези 10‰ се разбират върху сегашната стойност?

Министър д-р Р. Даскалов: Именно. Там е казано как се определя стойността.

Сега кжм чл. 12 ще трябва да се прибави сжщата онази прибавка, която сложихме кжм чл. чл. 2 и 4, а именно: (Чете) „Данъка се събира от държавните бирници по реда за държавните преки данъци“ да се прибави: „по обложите за всека изминала финансова година“.

И последния чл. 14 претърпева следното малко изменение: (Чете) „Настоящия закон важи за всички данъци, предвидени в него, от 1 април 1922 г., и всички закони и разпореджения, които му противоречат, се отменяват“.

Моля ви, г. г. народни представители, с тия малки поправки да приемете законопроекта на трето четене.

Председателствуващ Г. Марков: Ще гласуваме. По законопроекта за изменение и допълнение на законите за окръжните съвети, градските и селските общини и за търговско-индустриалните камари сж направени следните предложения от комунистическата парламентарна група: (Чете) „Чл. 5. На чл. 89 кжм п. 3 се прибавя следната забележка: Общинския съвет определя прогресивно размера на таксите съобразно стойността на постройката. Сжщия определя, кои постройки за лично жилищно употребление се освобождават от тая такса въз основа общото имотно състояние на облагаемото лице“. Които приемат туй предложение на комунистическата парламентарна група, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, не се приема.

(Чете) „Алинея втора буква г, п. 8, се изменя така: Таксата за сметта се определя прогресивно според общото имотно и доходно състояние на облагаемия. Общата сума на прихода може да надминава сторените за службата разходи. Общинския съвет определя, според местните условия, кои жилища за лично употребление се освобождават от такава такса“. Които приемат туй предложение на комунистическата парламентарна група, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, Сжбраннето не приема.

(Чете) „Алинея втора, п. 2 В. 14. Таксата се определя прогресивно според вида, големината на имота и общото доходно и имотно състояние на лицето, имота на което се обслужва от капиталите. Кои малки жилища се освобождават от тая такса, решава общинските съвети съобразно с местните условия“. Които приемат туй предложение на комунистическата парламентарна група, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, Сжбраннето не приема.

(Чете) „Алинея втора буква ж. Таксата се определя прогресивно според количеството на изразходваната вода, големината, вида на сградата и общото материално състояние на облагаемия. Общинския съвет решава, кои лица се освобождават от тая такса“. Които приемат туй предложение на комунистическата парламентарна група, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, Сжбраннето не приема.

(Чете) „Алинея втора, нов п. 14. Таксата за осветление се определя прогресивно според изразходваното количество електрическа енергия, големината и вида на имота или заведенето и общото имотно и доходно състояние на облагаемото лице съобразно местните условия. Общинския съвет решава, кои дребни съществування се освобождават от тая такса“. Които приемат това предложение на комунистическата парламентарна група, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, Сжбраннето не приема.

Г. министъра на вътрешните работи направи предложения по законопроекта. Които приемат предложенията на г. министъра на вътрешните работи, както ги прочете сам той, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Сжбраннето приема.

Народния представител г. Иван Ангелов, подкрепен от нужното число депутати, прави следното предложение: (Чете) „Чл. 5, п. 13. Кжм втората алинея на п. 13 да се при-

бавят думите: вода за търговско-индустриални и промишлени цели се дава, ако има излишък на вода, констатиран от общинския съвет, след като се задоволят домашните нужди на жителите от общината". Ясно е предложението. Значи тук се визира отпускането на вода на индустриалните и други промишлени заведения.

И. Ангелов (л): Моля, искам думата да обясня предложението.

Председателстващ Г. Марков: То е ясно.

И. Ангелов (л): Да, ясно е, но искам думата.

Председателстващ Г. Марков: Добре, имате думата.

И. Ангелов (л): (От трибуната) Две думи ще кажа. Г. г. народни представители!

От земеделците: Недейте говори, ще гласуваме предложението Ви.

И. Ангелов (л): Добре, тогава няма да говоря.

Председателстващ Г. Марков: Моля. Всеки ще гласува както разбира въпроса. Още един път ще прочета предложението: (Чете) „Вода за търговско-индустриални и промишлени цели се дава, ако има излишък на вода, констатиран от общинския съвет, след като се задоволят домашните нужди на жителите от общината“. Които приемат гуй предложението на г. Ангелова, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат на трето четене законопроекта за изменение и допълнение на законите за окръжните съвети, за градските и селските общини и за търговско-индустриалните камари, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на втората точка от дневния ред — трето четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за гражданското съдопроизводство.

Има думата г. докладчика.

Докладчик д-р К. Консулов (з): (Чете)

ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за гражданското съдопроизводство.

§ 1. Цифрата „3.000“ в п. п. 1 и 2 на чл. 15 става „10.000“.

Пункт 3 на същия член се изменява така:

3) Владелческите искове, предвидени в отдел IV на закона за имуществата, собствеността и сервитутите, и тези по чл. 221 от същия закон.

§ 2. Чл. 21 се изменя така:

Пререкания за подсъждност между мирови съдии се разрешават от апелативния съд, в района на който се намира мировия съдия с по-рано заведеното дело.

§ 3. Чл. 22 се изменя така:

Дела за пререкания възникват по частна жалба, подадена от една от страните срещу мировия съдия, който по-после е приел или отказал да разгледа делото. Докато се разреши повдигнатата препирня, производството по това дело се спира.

§ 4. Чл. 25 до 28 включително се отменяват.

§ 5. Чл. 29 се изменява така:

Ищеца, който основава своя иск на писмени доказателства, е длъжен да ги представи при самото подаване на исквата молба и във всеки случай не по-късно от 2 ч след пладне той ден, в утрешния ден на който ще се разглежда делото.

§ 6. Чл. 32 се изменя така:

Страните, свидетелите и другите лица се призовават в съда, от техното действително местожителство, с призовки. В бързи случаи съда може да приложи чл. 217 ал. 2.

Страни, които живеят в далечни околии, както и страни от повече лица, могат да бъдат задължени от мировия съдия да посочат лице в града, гдето е седалището на съда, чрез което да се връчват призовките за тях.

Призовките се подписват от секретаря на мировия съдия.

§ 7. Чл. 33 се отменява.

§ 8. Чл. чл. 37 и 38 и чл. 41 до 46 включително се отменяват.

Към чл. 40 се прибавя следната втора алинея:

Ако спогодбата се отнася за част от спора, съставя се протокол само за нея, а за неспогодената част делото продължава.

Към чл. 47 се прибавят следните думи: „без тези обаче, които налагат размена на книжка между страните, ако на стоящата книга не предвижда това“.

§ 9. Чл. 48 се изменява така:

Владелческите искове трябва да отговарят на условията за предявяването им, предвидени в отдел IV на закона за имуществата, собствеността и сервитутите.

§ 10. В чл. 55 думите: „от ищеца при предявяването на иска и от ответника —“ се зачертват.

§ 11. В чл. 56 думите „в окръжния съд“ се заменят с думите „на председателя на окръжния съд“.

§ 12. Чл. 57 се изменява така:

Определението на мировия съдия, с което призовава предявените за отстраненето причини неуважителни, може да бъде обжалено от тжжителя със частна жалба в тридневен срок по реда на чл. 697—704. Жалбата се подава в един екземпляр.

Ако апелативния съд съчете молбата за отстранение неоснователна и същевременно недобросъвестна, налага на тжжителя глоба от 100—1.000 л.

§ 13. Глава IV и чл. чл. 58 до 103 включително се отменяват.

§ 14. Чл. 104 се отменява.

§ 15. Чл. 107 се изменява така:

При постановяване на решението мировия съдия се ръководи от правилата за решенията на окръжните съдилища, доколкото в настоящата глава не е постановено друго.

§ 16. Чл. чл. 108 до 110 включително и чл. чл. 115 до 120 включително се отменяват.

В чл. 111 цифрата „300“ става „2.000“.

§ 17. Глава IX със чл. чл. 121 до 124 се отменяват.

§ 18. Цифрата „300“ в първото и във второто изречение на чл. 128 става „2.000“.

В края на същия член се притуря изречението: „а по лични искове (чл. 15 п. 1), цената на които не надминава 200 л., решенията на мировите съдии не подлежат и на касационно обжалване“.

В същия член думата „заочните“ се заменява с думата „неприсъствените“.

§ 19. Чл. 130 се изменя така:

Към въззивната жалба се прилагат преписи от нея за противната страна.

Същата важи и за насрещната въззивна жалба.

§ 20. Чл. 131 се отменява.

§ 21. Глава IX със чл. чл. 123—135 се отменява.

§ 22. Чл. чл. 138 и 141 се отменяват.

§ 23. Пункт 1 на чл. 144 се изменява така:

1) решенията на мировите съдии по лични искове, цената на които не надминава 200 л.

Пригуря се след това п. 2 със следното съдържание: 2) решенията на мировите съдии по всички други дела, на които цената не надминава 2000 л.;

Пункт втори от закона става п. 3 и пункт трети става п. 4.

§ 24. Глава XIV и чл. 148 се отменяват.

§ 25. Чл. 156 се изменява така:

Иск против ответник, който не живее в пределите на царството или на когото местожителството, макар да има такова в пределите му, не е известно на ищеца, се предявява по местото, гдето се намира негов имот в царството; ако ли ответника не притежава такъв имот или този е неизвестен на ищеца, последния може да начене иска си, по местоизвършването или местоизпълнението на обязательството, от което е възникнал искът или по местото, гдето той сам живее, а ако ответникът е живел в царството, и по последното му местожителство в него.

§ 26. Чл. 157 се изменява така:

Ответника, който е привлечен на съд по горния (156) член и има постоянно местожителство или недвижим имот в царството, може чрез предявяване отвод за неподсъждност пай-късно в първото съдебно заседание пред първостепенния съд, в които се е явил или за което е получил лично призовка, да поиска да се внесе делото му в съда, в окръга на който той има това си местожителство или недвижимия си имот.

§ 27. Към чл. 163 се прибавя следната алинея:

Ответник, който нема местожителството си в окръга, гдето е заведено делото, може да предложи най-късно в първото по делото заседание клетва на ищеца в смисъл, че той не знае какво другите ответници, по местожител-

ството на които е заведен иска, сж подставени лица за да се измени подеждността на делото. Тази клетва не може да се повржца. Непологането ѝ има за следствие прекратяване на делото по неподдеждност или прилагане постановлението на алинея втора от чл. 528.

§ 28. Чл. 170 се отменява.

§ 29. Чл. 175 се изменява така:

Пререкания за подеждност между окружни или апелативни сждилища или между такива и други сждилища се меняват с думите: „от Върховния касационен сжд“.

§ 30. Чл. 176 се отменява.

В чл. 177 думите „окружни сжд“ се заменяват с думата „сжда“.

§ 31. Чл. чл. 179, 180, 181 се отменяват.

§ 32. Чл. 184 думите „от по-горната инстанция“ се заменяват с думите: „от Върховния касационен сжд“.

§ 33. В чл. 185 думите: „чрез сжстоящия при него прокурор“, се заличават.

§ 34. В чл. 186 думата „апелативния“ се заменя с думите „Върховния касационен“.

§ 35. Чл. чл. 187 и 188 се отменяват.

§ 36. Пункт 5 на чл. 191 се отменява.

§ 37. В чл. 192б, във второто изречение, след думата „оттегля“ се притурят думите: „вжн от случая на чл. 647 п. 1“.

§ 38. Чл. 193 се изменява така:

Исковата молба трябва да бжде подписана от ищеца или от упълномошеното от него лице. Когато ищецът е неграмотен или болесн, молбата може да се подпише от него чрез знак, поставен или признат пред нотариуса или пжк, вместо него, от друго грамотно лице, на което е той доверил. В последния случай в подписа трябва да стои както името на ищеца, тжй и това на лицето, на което е доверил, като е достатжно само последния подпис да е написан от това лице и като не е необходимо, што в самия подпис да се упоменава пжлномошцето или причината, по която другото лице е подписало ищеца.

§ 39. Чл. 196 се изменя така:

При исковата молба се представят:

1. Пжлномошцето, когато молбата се подава от повереник;

2. Сждебните разноски и

3. Преписи от исковата молба, според числото на ответниците.

§ 40. Чл. 197 се изменява така:

Когато в исковата молба или отсетне се представяват документи, пазят се следните правила:

1. Документите се представят в оригинал, пренис или извлечение;

2. Както пункт 3 на закона;

3. Както пункт 4 на закона;

4. Писаните на чужд език документи се придружават от преводи, засвидетелствувани по установения ред или от страната, която ги представлява;

Когато в исковата молба или отсетне се посочват свидетели, страната е длжжна да укаже имената и местожителството им.

§ 41. Пункт 3 на чл. 199 се изменява така:

3) когато от молбата не се вижда, какво иска ищеца.

Пункт 5 от сжщия член се отменява.

§ 42. В чл. 202 алинея втора думата „едномесечен“ се заменява с думата „двенеделен“.

В чл. 203, алинея втора думите „един месечен“ се заменяват с думата „двенеделен“.

В чл. 204 думите: „едномесечен срок“ се заменяват с думите: „сроковете по чл. чл. 202 и 203“.

§ 43. В чл. 205 последните думи след оскобените членове стават: може да се подаде частна жалба. Жалбата се подава в един екземпляр.

§ 44. Чл. 206 се изменява така:

След като постжпи в сжда искова жалба, председател на сжда я предава, заедно с приложенията кжм нея, за пазене в канцеларията, дето тя и приложенията, както и всичките книжа, които постжпят, могат да бждат разглеждани от страните.

§ 45. Пункт 3 на чл. 208 се изменява така:

3) Цената на иска се определя според цената на веща, ако е вжпрос за нейната собственост, според половината на нейната цена, когато е вжпрос за нейното владение, и според размера на вземането, когато споржт има за предмет обезпечението на това вземане или едно заложно право. Ако предмета на заложното право има цена помалка от самото вземане, тогава цената се определя по стойността на заложения предмет.

§ 46. Чл. 209 се изменява така:

Препирня за цената на иска може да се повдигне найкжсно в пжрвото по делото заседание и то преди разискванията по доказателствата и по сжществуото на делото. Заедно с повдигането препирня за цената на иска ответникът е длжжен да каже и каква, според него, трябва да бжде тя. Ако след обясненията на страните сжда не може да я определи сам, той назначава едно или три вещи лица, за да се произнесат по нея.

При спор за недвижими имоти, цената на иска е равна на оценката в данжчните книги.

Определенията на сжда относно цената на иска могат да се обжалват сже частна жалба, само ако от разрешението на тоя спор зависи, дали делото е подеждно на сжда, прел който е заведено или е подеждно на по-горен или по-долен от него сжд. Вжв всички други случаи тия определения не подлежат на никакво обжалване.

§ 47. Чл. 211 се изменява така:

Преписите от исковата молба и другите документи, ако такива сж приложени, се изпращат на ответника в показаното в исковата молба действително негово местожителство, заедно с призовката за явяване в сжда.

§ 48. Чл. 212 се изменява така:

За пжрвото заседание се призовават само страните.

§ 49. Чл. 213 се изменява така:

Ако ответника не живее в града, дето се намира сжда, то в пжрвото по делото заседание той се поканва да посочи на лице, живуще в сжщия град, на което да се предават всичките сжобщения и призовки, които се отнасят до него. Ако не направи това, призовките и сжобщенията се прилагат кжм делото и се считат за вржчени.

Правилата за сждебното местожителство се прилагат и по частните и разните производства, ако председател или сжда намерят, че това е нужно за бжрзото разглеждане на делото и не пречи на правилното му решаване. В такжв случай те вжзлагат на участвующите, в сждебното заседание или писмено вжн от него, да посочат лица в града, дето е седалището на сжда, чрез които да се вржчат призовките за тех.

§ 50. Чл. чл. 214 и 215 се отменяват.

В чл. чл. 216, а сжщо тжй и в чл. 220, вместо „чл. 213 алинея втора“, да се чете „чл. 213“.

§ 51. В чл. 217 думите „10 дни“ се заместват с думите „една неделя“.

Кжм сжщия член се прибавя следната нова алинея:

В бжржв случай сжда може да призовава с телеграма или телефонограма, вместо с призовка. За разноските се прилага чл. 778.

§ 52. Кжм чл. 219 се прибавя алинея трета:

Ако неколко истци или неколко ответника по едно дело сж избрали едно и сжщо лице, на което да се вржчат призовките им, изпраща се, по техно искане, една призовка, в която се отбелезват имената на всички.

§ 53. Чл. 223 се отменява.

§ 54. След чл. 229 се прибавя нов член 229а.

Длжжностните лица, натоварени с вржчване на призовки и други сжобщения, а тжй сжщо и частни лица, поели такова задлжжение, се глобяват до 500 л. от председателя или сжда, ако не предадат никак или предадат неправилно или не навреме призовките и другите сжобщения, или ако не ги повржат своевременно преди срока.

Постановлението за палагане на глоба не подлежи на обжалване, но то може да се отмени и в двата случая от сжда, ако глобеното лице представи, в двенеделен срок от сжобщението, уважителни причини за оправданието си.

§ 55. Кжм чл. 230 се прибавя следната алинея:

По начина в предшествуващите алинеи се постжпва и когато стане неизвестно местожителството на ищеца, ако ответника желае призоваването му и внесе разноските.

§ 56. Чл. 237 се изменява така:

Книжа, които трябва да се вржчат на ответници с неизвестно местожителство, се оставят в канцеларията на сжда, докато те заявят за местожителството си или председателя на сжда го научи.

По пжрвия начин се постжпва и когато некой от участвующите в делото не е указал на лице, на което да се предават призовките и сжобщенията за него.

Ако такова лице е било показано и след смжртта, изселването, отсжтствието или отказването му страната не го е заменила, председателя на сжда може да постжпи по реда на предшествующата алинея, или пжк да покани страната, местожителството на която е известно, да определи в даден срок друго лице в местонахождението на сжда.

§ 57. След чл. 238 се притуря следния нов член 238а:

Пълномощието за водене на дело пред една инстанция дава право на повереника да извършва пред съда от името на страната всички процесуални действия по делото и особено да посочва и представя доказателства по него, да обжалва издадените от същия съд по делото определения и решения и да преупълномощава други лица със същите права. Обаче даденото пред една инстанция устно пълномошие не дава право за явяване в по-горните инстанции, део делото е отишло, дори и когато е дадено в тази смисъл. Преупълномощаването от адвокат на адвокат не дава право за искане второ адвокатско възнаграждение.

Страните при водене делата си не могат да опълномощават повече от един повереник.

§ 58. Алинея втора на чл. 239 се изменява така:

За признаване исканията на противника, за отказване от исканията на доверителя, за предлагане на клетва, за сключване на спогодба и за получаване пари и ценности, освен съдебните разноски, повереникът, ако действува в отсъствие на страната, трябва да има изрично пълномошие.

§ 59. Чл. 244 се изменява така:

Всеки от другарите истци или ответници е самостоятелна страна по отношение на противника в делото, така че процесуалните му действия или бездействия не могат нито да ползват, нито да вредят останалите другари.

§ 60. Чл. 245 се изменява така:

От горното правило се изключват случаите, когато по естество на спорното правоотношение или по силата на закона, действието на решението трябва да се разпространи върху всички другари. В тези случаи, всички другари съставят в съвкупност едно неразделно лице и действията, извършени от одного от тях, имат сила и за останалите неявили се или не извършили тези действия другари.

§ 61. В чл. 248 думите: „по свое усмотрение или по искането на прокурора“, се заличават.

§ 62. Чл. 253 се изменява така:

В първото заседание страните съ длъжни да разяснят ясно и положително както фактическата страна на делото, тъй и основанията на своите искания и възражения и да посочат доказателствата, които ги подкрепят. От своя страна съда може да указва на страните, че за някои съществени за разрешението на делото обстоятелства те не посочват никакви или посочват недостатъчни доказателства.

След това съдът определя, кои от посочените или представени по-рано или в това заседание доказателства се допускат и по кой ред и начин да стане техното събиране.

Ако страните посочват или представляват писмени доказателства, съда, след като изслуша явилите се от тях, определя, от кои документи те трябва да представят преписи за противната страна, в колко екземпляра и в какъв срок. Преписите се заверяват от страната, която ги представлява.

§ 63. След чл. 253 се прибавят следните нови членове:

Чл. 253а. Ако допуснатите доказателства съд налице, съда решава делото в същото заседание. В другите случаи той отлага делото, определя срокове за представяне на доказателствата, за извършване другите процесуални действия и за внасяне следующите се депозити и взема мерки, щото в идното заседание делото да може да бъде решено.

Последующе отлагане се допуска, ако без вина на страната не съ могли да бъдат призовани или да се явят свидетели и вещи лица или да се съберат други допуснати доказателства, които при това имат такава важност за делото, че без техното изслушване или събиране, съда не би могъл да издаде правилно решение.

Когато някои от свидетелите или вещите лица съд налице, а делото на което е дадено ход, следва да се отложи, съда разпитва явилите се свидетели, а може да разпита и явилите се вещи лица. Той може да не стори това, ако и двете страни съд съгласни, или ако съдете, че иначе не би могъл да издаде правилно решение. При същите условия той може да постанови, щото някои от разпитаните свидетели или вещи лица да бъдат призовани и в идното заседание, ако от показанията им се вижда, че ще има нужда от тях тогава.

Чл. 253б. При особена сложност на делото съдът, ако съдете за необходимо, може да възложи на ответника да даде в определен срок, който не може да надминава един месец, писмено изложение на възраженията си против иска, както и да даде срок до две недели на ищеца за дока-

зателства против възраженията на ответника, ако тези доказателства той не би могъл да ги посочи веднага.

В такива случаи, както и ако има предявен насрещен иск, съда може да нареди ново заседание за разискване по допустимостта на доказателствата.

Чл. 253в. Всека страна, която присъствувва или се представява от повереник, трябва да се произнесе върху обстоятелствата, наведени от противната страна и върху тези други, по които е била изрично запитана от съда, по негов почин или по искане на противната страна.

Обяснения на страната, че не знае за съществуването на наведените от противната страна обстоятелства, не се допускат, когато те се отнасят до нейни лични действия или съд били предмет на нейни лични наблюдения.

Мълчание, отклончиви или противоречиви отговори се преценяват от съда и се вземат пред вид при решаване на делото.

§ 64. Чл. 258 се изменява така:

Председателя на съда и членовете, с разрешение на председателя, могат да поискат положителни обяснения от страната, когато тя се изразява неясно или неопределено, или когато от нейните думи не се вижда, признава ли тя или отхвърля обстоятелствата или документите, върху които е основано искането или възражението на противната страна.

§ 65. Към чл. 260 се прибавя следната втора алинея:

Ако спогодбата се отнася за част от спора, съставя се протокол само за нея, а за неспогодената част делото продължава.

§ 66. Чл. 262 се изменява така:

Ответникът има право да заяви насрещен иск най-късно до първото по делото заседание, ако насрещното му искане произтича от еднакво юридическо основание с иска, предявен от ищеца, или, макар и да има друго основание, може да се компенсира със същия иск. Предявяването на насрещен иск става по правилата за предявяването на иск.

Определението на съда, с което не приема насрещния иск, не подлежи на никакво обжалване. Определението на същия, с което насрещният иск е приет, може да се обжалва със частна жалба.

§ 67. Глава XII със заглавието ѝ и членове 265—268 се отменяват.

§ 68. Чл. 269 се изменява така:

Всичките дела, с изключение делата на държавното съкровище, могат да се разглеждат по съкратен ред, ако някои от страните моли за това и председателя на съда от своя страна не намери препятствие да уважи молбата.

§ 69. В чл. 270 се притурят следните пунктове:

7) по проверка на актове по чл. 480 и след. от настоящия закон;

8) в изрично указаните в закона други случаи.

§ 70. Към чл. 271 се притуря следната алинея:

Същите срокове председателя на съда спазва и когато делото, след отлагането му, се насрочва.

§ 71. Чл. чл. 274, 275, 277 и 278 се отменяват.

§ 72. Чл. 279 се изменява така:

Ако при производството на едно дело по съкратен ред съда се убеди, че то не може да бъде добре разяснено по него, той може да постанови, щото делото да се гледа по обикновения ред на съдопроизводството.

§ 73. Чл. 286 п. 1 се изменява така:

1. Роднините на страните, които се съдят, по права възходяща и низходяща линия, братята и сестрите и роднините по сватовщина от първа степен:

§ 74. В първото изречение на чл. 298 думите: „помоля да ги разпитат“ се заменяват с думите: „по техно искане или по разпореждане на съда да се разпитат“; а във второто изречение на същия член, след думите „той разпит се прави“, се притурят думите: „от окръжния съд или мировия съдия по местопребиваването на свидетеля“.

§ 75. В чл. 300 думите „еден месец“ се заменяват с думите „две недели“.

§ 76. Към чл. 307 се прибавя следната втора алинея:

Страната може да се откаже от разпита на свидетеля, на чийто показания се е позовала, но противната страна има право, въпреки това, да поиска да бъде разпитан явилия се свидетел.

§ 77. Чл. 326 п. 2 се изменява така:

2) в случай на оспорване истинността на акта.

§ 78. В чл. 327 цифрата „200“ става „2.000“.

§ 79. Чл. 328 се изменява така:

Силата на свидетелските показания се определя според достоверността на свидетелите и яснотата, пълнотата и вероятността на техните показания. Съдят, обаче не е длъжен да указва в решението, защо предпочитал един показание пред други.

§ 80. Чл. 368 се изменява така:

Ако в назначените срок третото лице не представи документа, съда дава ход на делото без него. Но третото лице, което неоснователно не е представило находящия се в него документ, отговаря спрямо искомата го страна за вредите и загубите, които тя претърпи вследствие не-представянето.

§ 81. Чл. 372 се изменява така:

За да се получи първообразен документ, препис или сведения, които се намират в други учреждения или длъжностни лица, председателя на съда дава на страната, която ги иска, удостоверение, че първообразния документ, преписът или сведенията са необходими, като указва и за какъв именно срок, или пък сам ги изисква направо от учреждениято или длъжностното лице, където те се намират.

Ако документа, преписът или сведенията се намират в същия съд, по съж приложени към друго дело, то по молба на страната, призната за уважителна, те се прилагат към разглежданото дело в оригинал или препис.

§ 82. Второто изречение в чл. 383 се изменява така:

Засвидетелстван по установения ред препис от един акт се приема наместо самия акт, освен когато съда намери, че страната има правен интерес да иска представянето на първообраза му.

§ 83. Последното изречение на чл. 397 се изменява така:

Устното самопризнание се вписва в протокола и се прочита в същото заседание. То нема сила, ако от протокола се вижда, че страната, от която изхожда, го е отрекла веднага след прочитането му.

§ 84. Алинея първа на чл. 400 се отменява.

§ 85. Пункт 1 на чл. 411 се изменява така:

1. Клетва, която едната страна предлага на другата, за да постави в зависимост от нея признаването за истински или неистински едно или повече обстоятелства, доказването на които има значение за хода на делото; тая клетва се нарича респителна, и

§ 86. Последното изречение на чл. 415 се изменява така: „то обстоятелството, за което се отнася клетвата, се счита за признато от лицето, което се е отрекло от нея“.

§ 87. В чл. 417 след думата „обявила“ се притурят думите: „след като съдят я е допустнал“.

Към същия член се прибавя следната втора алинея:

При допускане на предложената или повърнатата клетва съда може, след като разбере какво точно иска страната и отстрани недопустимото в нея, да даде правилна формулировка на зле изразената или ограничената по съдържание клетва. Ако страната е налице, съгласието ѝ за промената е необходимо; ако отсъствува, промената се постановява с определение, в което се посочва, що променя съда.

§ 88. Чл. 418 се възстановява в следния вид:

Чл. 418. Предлагане клетва за такова обстоятелство, противното на което съда признава за общезвестно, не се допуща.

§ 89. Чл. 421 се изменява така:

Лъжливостта на положена респителна клетва може да бъде доказвана по углавен ред.

Противната страна, която е претърпела вреди и загуби вследствие полагането на лъжлива клетва може да дри обезщетение от провинения като се намеси като граждански ищец по углавното дело или по граждански ред, когато углавното преследване е изключено поради смъртта или амнистирането на обвиняемия.

§ 90. В чл. 425 алинея първа след думата „възможно“ се притурят думите: „въобще или поради положението, в което се намира делото“.

§ 91. В началото на чл. 426 се прибавя изречението:

Страната се подвежда под клетва от председателя на съда, след допускането клетвата от съда и приемането ѝ от страната.

На края на алинея втора от същия член се прибавя изречението: По молба на страната съда може да нареди, щото клетвата да бъде положена и по-сетне, най-късно, обаче, в последното по делото заседание.

§ 92. В чл. 454 думите: „не стане в определения от съда срок“, се заменят с думите: „не се постигне“.

На края на същия член се притуря изречението: „Имената на вещите лица, назначени от съда въвн от съдебното заседание, се съобщават на страните“.

§ 93. Чл. 456 се изменява така:

Само онези лица съж длъжни да приемат върху си изследването, които по своето знание, занаят или занятие се предполага да имат особени познания. Те могат да се откажат от това и по причини, които освобождават от обязаността да бъде некой свидетел. Отказите трябва да бъдат заявени на съда, под страх на наказание по чл. 467, в тридневен срок от получаване на съобщенията за назначение.

§ 94. Към чл. 461 се прибавят думите: „освен ако страните по взаимно съгласие ги освободят от клетва“.

§ 95. Думите в първата алинея на чл. 480: „заяви съмнение в истинността му или обяви преписна за подлог“ се заменят с думите: „оспори истинността му“. А думите във втората алинея на същия член „258 алинея втора“ се заменят с „253в“.

§ 96. Чл. 481 се изменява така:

Когато се оспорва истинността на един акт, който има съществено значение за разрешение на делото, или на подписа в него, онази от страните е длъжна да доказва истинността, която е представила акта за доказателство.

§ 97. Чл. 482 се изменява така:

Тежестта за доказване лъжливостта на акта пада върху страната, която е оспорила истинността му в следните случаи:

1) когато актът е извършен по нотариален ред или изхожда от публична власт в кръга на компетентността ѝ;
2) когато подписа в частния (домашен) акт не се оспорва или е заверен по нотариален ред.

Ако обаче съда сам се съмнява в истинността на публичния акт (п. 1) или на нотариалната заверка на подписа в частния (п. 2), може да направи справка в учреждениято, от което изхождат. Ако по тоя начин съмнението не се отстрани, съда възлага доказването истинността на лицето, което иска да се ползува от акта.

§ 98. Чл. 483 се изменява така:

Когато съж представени актове, издадени или заверени от чуждестранни публични власти, съда определя според обстоятелствата на случая, дали трябва да бъдат представени доказателства за истинността им от страната, която се ползува от тях, или пък и без такива те трябва да се считат за истински до доказване на противното.

§ 99. Следващото подир чл. 483 заглавие:

„§ 1. Производство по съмнение в истинността на един акт“, се изхвърля.

§ 100. Чл. 484 се изменява така:

Оспорването истинността на акта може да бъде заявено, освен в случаите на по-късно заявяване по уважителни причини, най-късно в първото съдебно заседание след като бъде представен акта.

Противната страна, ако присъствува в заседанието лично или чрез повереник, е длъжна да заяви, желае ли да се ползува от акта или го оттегля. Когато тя отсъствува, съдят отлага делото, съобщава на страната за предявеното оспорване и ѝ дава срок, в който да направи горното заявление.

§ 101. Чл. 485 се изменява така:

Заедно със заявлението си за оспорване и за ползуване от акта страните съж длъжни да посочат и доказателствата за истинността или лъжливостта на същия, освен ако съда признае, че те не могат да сторят това веднага.

§ 102. Към чл. 490 се прибавя следната втора алинея:

В случай на нужда съда може да поиска от лицето, почерка на което подлежи на сличаване, да напише пред съда няколко думи или редове. Ако лицето откаже да изпълни това искане, или пък ако умишлено преиначава почерка си, съда може да счете това за доказателство против него.

§ 103. Чл. 492 се отменява.

§ 104. Следващото подир чл. 493 заглавие: „§ II. Производство по преписна за подлог на един акт“, се изхвърля. Чл. чл. 494, 495, 496 и 497 се отменяват.

§ 105. Чл. 498 се изменява така:

Оспорване заявено след срока по чл. 484 се оставя без последиствие.

Оспореният акт се изключва от числото на доказателствата, ако представилата го страна в срока по чл. 484 не заяви, че желае да се ползува от него.

§ 106. Чл. 499 се изменява така:

Оспорваният акт се изключва от числото на доказателствата и когато представилата го страна не посочи или не представи в дадения ѝ срок доказателства за истиността му, ако тежестта на доказване лежи върху нея. Оспорването се оставя без последствие и когато оспорвачата страна не посочи или не представи в дадения ѝ срок доказателства за лжливостта му, ако тежестта на доказване лежи върху нея.

§ 107. Чл. 500 се изменява така:

Като се свърши издирването истинността на акта и се изслушват обясненията на страните, съда постановява: или да остави без последствие заявеното оспорване, или да признае акта лжлив и да го изключи изцяло или отчасти, от числото на доказателствата.

§ 108. Чл. 501 се изменява така:

Разноските по производството за издирване истинността на акта се възлагат на страната, против която съда съгласно предшествуещия член е решил, независимо от изхода на делото.

Вън от това, в случаите на предшествуещите два члена, съда може да наложи глоба до 2.000 л. на страната, която с неоснователното си или неподкрепеното с доказателства оспорване на акта или твърдение, че той е истински, е причинила отлагане на делото.

§ 109. Началното изречение в чл. 502 става:

Ако заявившия оспорването направо обвини некого в подлог...

§ 110. Чл. чл. 516—519 се отменяват.

§ 111. Пункт 2 на чл. 520 се изменява така:

2. Когато в същия или в друг съд се разглежда дело по същия предмет, между същите страни и на същото основание или дело, което има ясна връзка с предявения иск.

§ 112. Чл. чл. 521 и 522 се отменяват.

§ 113. Чл. 523 се изменява така:

Отводите трябва да бъдат предявени най-късно в първото по делото заседание.

§ 114. В п. 4 на чл. 524 след думите „от лице“ се прибавят думите „или против лице“.

В края на пункт 5 от чл. 524 се прибавят думите: „освен ако до предявяването на отвода се представят доказателства на съда, че недостатъкът е поправен и извършените действия са одобрени от страната“.

§ 115. Алинея втора на чл. 528 се изменява така:

Ако ствода за подсъждността по п. 1 на чл. 520 или по п. п. 1 и 3 на чл. 524 от настоящия закон бъде уважен, съда, по молба на ищеца, може да постанови делото да се изпрати на този съд, комуто е подсъдно. Същевременно съда, по молба на ответника, осъжда ищеца да му заплати сторените разноски по явяването в съда и по защитата на делото.

Последните думи в третата алинея на същия член „в мировия съдия“ се заменят с думите: „в съда, комуто се предава съгласно същото определение“.

§ 116. Чл. 529 се изменява така:

Определението на съда, с което отводът относно подсъждността по чл. 520 п. 1 или чл. 524 п. 3 не е уважен, не подлежи на никакво обжалване. Срещу определенията на съда, с които не се уважават други отводи, се допуска обжалване чрез частна жалба.

§ 117. Чл. 530 се отменява.

§ 118. Чл. 531 се изменява така:

Когато ответникът утвърждава, че онова, що дири ищеца, трябва да се отнася във всичката си целост до друг ответник, че самото право на иск никак не принадлежи на това лице, което е ищец, че това право е прекратено и погасено с изпълнение на обязательството, по съдебно решение, по помирение върху тоя предмет или чрез давност, съда може да разгледа и разреши тия възражения с предварително решение по реда на чл. 630, ако събирането на доказателствата по същество на иска би отнело значително време или средства.

§ 119. Чл. 536 се изменява така:

Молбата за обезпечение на иска се разрешава от председателя на съда или, по негова поръчка, от едно от съдиите, без призоваване на страните.

В определението, с което се допуска обезпечението, се означава сумата, до която трябва да се простира то.

§ 120. Думите в чл. чл. 537, 538, 539, втора алинея и 564: „на съда“, се изхвърлят.

§ 121. Чл. чл. 540 и 542 се отменяват.

§ 122. Думите в чл. 555 „съда може да удовлетвори това искане“ се заменят с думите: „това искане може да се уважи“.

§ 123. Чл. 562 се изменява така:

Движимо имущество, което скоро се разваля или за запазване на което трябва големи суми, може, по искане на страната и постановление на председателя на съда, да се продаде на публичен търг. Получената от продажбата сума се депозира.

§ 124. В чл. 572 думата „съдят“ се заменя с „председателя на съда“.

§ 125. В чл. 578 между думите „от“ и „съда“ се притурят думите: „председателя на“.

В чл. 579 думите „пред съда“ се заличават.

§ 126. Чл. чл. 580, 581 и 582 се отменяват.

§ 127. В чл. 583 думата „съдят“ се заменя с думите: „председателя на съда“.

§ 128. Чл. 586 се изменява така:

Всека страна може да привлече трето лице в делото, когато в случай на неблагоприятен за нея изход тя има право да предяви обратен иск срещу третото лице, или пък когато предмета на прешварята съставлява общо, неделимо право на третото лице и на привлечената го страна.

§ 129. Чл. 587 се изменява така:

Ответника, който смета, че има право да иска привлечането на трето лице в делото, трябва да подаде молба за това не по-късно от първото по делото заседание. Ищеца, който следствие възраженията на ответника пожелае да привлече друго трето лице в процеса, трябва да подаде молба за това в същото заседание или най-късно в седемдневен срок след него.

§ 130. Чл. 589 се изменява така:

Препис от молбата за привлечане трето лице към делото се съобщава на противната страна и на третото лице, което същевременно се призовава в съда, заедно с страните

§ 131. Чл. 590 се изменява така:

Ако третото лице не се яви в съда или откаже да вземе участие в делото, то на последното се дава по-нататъшен ход между страните. При това страната, която е молила за привлечане на трето лице, може да иска от съда да допусне обезпечение на обратния ѝ иск срещу него.

§ 132. Чл. 591 се изменява така:

Ако пък третото лице се яви в съда в назначенния срок и изяви съгласие да вземе участие в делото, съдят издава определение за допусането или недопусането му да участва в делото заедно със страната, която го е привлекла, само тогава, когато противната страна възразява против допусането му.

Определението на съда може да се обтжи със частна жалба. Обаче третото лице взема участие в делото до влизане в сила на определението, макар с него то и да не е допуснато.

Ако съда, при разглеждането на жалбата против определението, с което третото лице не е допуснато, съчети молбата за привлечане за неоснователна и същевременно за недобросъвестна, налага на тжжителя глоба от 50—500 л.

§ 133. Чл. 592 се отменява.

§ 134. В чл. 593 б думите: в „срок за отговор на исквата молба“ се изхвърлят.

§ 135. Чл. 595 се изменява така:

Третото лице, правният интерес на което зависи от разрешението на делото в полза на една от страните, може във всеки положение на делото до издаване на окончателно решение да поиска с особена молба да вземе участие в него заедно с ищеца или ответника.

В молбата си третото лице трябва да посочи правния интерес, който зависи от разрешението на делото в полза на страната, заедно с която иска да вземе участие, и, ако не живее в града, дето се намира съда, да избере местожителство в този град, като посочи на лице, на което да се връчват всички призовки и съобщения. Преписи от молбата се връчват на страната.

§ 136. Чл. 595 а се изменява така:

Третото лице, което встъпва в делото да помага на една от страните, е длъжно да приеме процеса в полужението, в което се намира във време на встъпването му. То не може да претендира, че страната, на която встъпва да помага, е зле водила делото, освен ако вследствие положението на делото в момента на встъпването, или вследствие обясненията и действията на същата страна, то не е могло да осъществи надлежните нападателни или отбранителни средства, или пък ако тези средства, нему неизвестни, са били пренебрегнати от страната предпамерно или вследствие на голема погрешка.

Третото лице има право да осъществява всички средства на защита и да извършва всички процесуални дей-

ствия в защита на правата на страната, към която се е присъединило. В случай на противоречие между действията и обясненията на страната и на третото лице, съда преценява едините и другите.

Със съгласието на двете страни, третото лице, което е встъпило в делото, за да предотврати едно обратно към него искане, може да замести тази от страните, в полза на която е встъпило в делото.

§ 137. Чл. 595 б се изменява така:

Встъпило в делото трето лице има правата на другар в процеса (чл. 245), ако решението, което ще се издаде, по естеството на спорното правоотношение и независимо от встъпването, би имало сила и за правоотношенията между третото лице и противната страна.

§ 138. Чл. 596 се изменя така:

В случай, че една от страните направи възражение против встъпването, съда, след изслушване на страните и третото лице, издава определение за допускане или недопускане на встъпването.

Определението на съда може да се обтържи със частна жалба. Обаче третото лице взема участие в делото до влизане в сила на определението, макар с него то да не е допуснато.

Ако съда при разглеждане на жалбата против определението, с което третото лице не е допуснато, съчети молбата за встъпване за неоснователна и същевременно за недобросъвестна, налага на тжжителя глоба от 50—500 л.

§ 139. Чл. 597 се изменя така:

Този, който заявява върху предмета на процеса самостоятелни права, независими от правата на ищеца и ответника, е длъжен до издаване от окръжния съд на решение по делото да подаде за това искова жалба съвместно и против двамата.

Определението на съда, с което не приема той иск, не подлежи на никакво обжалване. Определението на същия, с което искът е приет, може да се обтържи чрез частна жалба.

§ 140. Думите „и прокурорите“ в заглавие на глава XVII, отделение VI, се изхвърлят.

§ 141. В чл. 602 думите „не по-късно от следващото заседание трябва да даде“ се заменят с думите „трябва да даде веднага“.

§ 142. В чл. 603 думите „след като се изслуша заключението на прокурора“ се заличават.

§ 143. В чл. 605 последната дума „заочно“ се заменя с „неприсъствено“.

§ 144. В чл. 606 думите „на по-горния съд“ и в чл. 607 думите „от по-горния съд“ се зачеркват.

§ 145. В чл. 608 думите „на по-горния съд“ се зачеркват. Към същия член се прибавя следната втора алинея:

Ако Върховния касационен съд съчети молбата за отстранение неоснователна и същевременно недобросъвестна, налага на тжжителя глоба от 100—1.000 л.

§ 146. Чл. чл. 609 и 610 се отменяват.

§ 147. Към чл. 613 се прибавят следните нови пунктове:
3) когато местожителството на ответника по иск или апел стане неизвестно и ищецът или апелатора, след покана от съда, в дадения срок не посочи где се намира и не внесе разпоските за призоваването му чрез призовка или обнародване;
4) когато местожителството на ищеца или апелатора стане неизвестно.

§ 148. В чл. 614 думите „нищо заключението на прокурора, нито“ се заличават. Към същия член се притуря следната алинея:

Когато съдът постановява спиране на делото по п. 2 на чл. 613, той нарежда и възможното, за да се възобнови то.

§ 149. На края на чл. 618 се прибавят думите: „и да внесе разпоските за призоваването им чрез призовка или обнародване, ако то е неизвестно“.

Към същия член се прибавя следната втора алинея: В случай на п. 2 от чл. 613 производството може да бъде възобновено и по нареждане на председателя на съда, след като стане известно, кои лица трябва да се призват. За разпоските по това призоваване се издава изпълен член лист.

§ 150. Чл. 620 се изменява така:

Подлежат на обжалване със частна жалба само онези определения, с които е била уважена молбата за спиране по чл. 613, или отхвърлена опази за възобновяване на производството по чл. 618.

§ 151. Чл. 621 се изменява така:

Всёко инстанционно производство, спрено по п. п. 1, 3 и 4 на чл. 613, освен тези, по които държавата е ищец

или апелатор, се унищожават служебно от съда, ако не бъде сторено нужното по него за възобновяването му в течение на една година от определеното за спиране.

Определенията за унищожение на спрено производство, както определенията, с които не се уважават молбите за унищожение, могат да бъдат обтържени със частна жалба.

§ 152. Чл. чл. 622, 623 и 625 се отменяват.

§ 153. Чл. чл. 629 и 630 се отменяват и на местото им дохождат следните нови членове.

Чл. 629. Решенията се отнасят до целия спор между страните или само до част от него.

Съда може да издаде частично решение по едно дело, когато за едно или няколко от исканията, предявени в исквата молба, или за една част от предявеното искане, има признание от ответника или със събрани доказателствата, необходими за издаване решение. Същото важи и за случая, когато само по иска или само по насрещния иск със събрани необходими доказателства.

Частичното решение подлежи на обтържване и изпълнение на общо основание и неговото издаване не спира хода на делото по останалия спор между страните.

Чл. 630. Когато се оспорва както основанието, тъй и размера на иска и определението на размера изисква значително време или средства, съда може да се произнесе с предварително решение по основанието.

Също така, когато по едно дело се оспорва съществуването на едно право или на едно задължение, съда може да се произнесе с предварително решение по тоя спор, ако от неговото разрешение зависи изхода на делото и ако събирането на доказателствата по останалите спорни въпроси би отнело значително време или средства.

Предварителните решения подлежат на обжалване на общо основание, като както за апелативната и касационна жалби, тъй и в апелативното и касационно производство се пазят сроковете, предвидени за дела гледани по реда на съкратеното производство.

Подадените против предварителните решения апелативни и касационни жалби спират хода на делото по останалия спор между страните.

§ 154. Чл. 631 се отменява, а чл. 631а става чл. 631.

§ 155. Чл. 632 се изменява така:

Когато се свършат устните състезания и страните със палице, съда ги поканва към спогодба. Ако страните не се съгласят или по други причини спогодба не може да стане, съда се оттегля на съвещание за постановяване на решение. Председателя събира мненията на всичките членове по старшинство, като почва от най-младшия член. Своето мнение председателят обявява след мнението на всичките членове.

§ 156. Чл. 634 става алинея втора на чл. 633, а на местото му дохожда нов член 634 със следното съдържание:

Решението на съда трябва да бъде основано на представените по делото доказателства и на доводите, изложени от страните при устните състезания.

Доколкото не съществуват особени правила за доказателствата, съдът, от съвокупността на всички данни и доказателства, събрани при разглеждане на делото, решава по свободна оценка, кои от фактическите твърдения на страните трябва да се приемат за верни и кои не.

В мотивите на решението трябва да се посочат обстоятелствата и съображенията, които със били меродавни за убеждението на съда.

§ 157. Чл. 635 се изменява така:

Същността на решението съдът излага писмено (резолюция).

Резолюцията трябва да съдържа:

- 1) годината, месеца и деня, когато е станало съдебното заседание;
- 2) имената на съдиите, които със участвували в решението;
- 3) името, презимето и занятието на страните;
- 4) повелителната част (диспозитива) на решението;
- 5) допускането на предварително изпълнение;
- 6) на коя от страните се възлагат разпоските;
- 7) подлежи ли решението на обжалване, на какво, пред кой съд, от кога и в какъв срок.

Точното изчисление на разпоските може да се направи и с отделно определение, което подлежи на обжалване заедно с решението, като съда може, преди произнасяне на решението, да поиска от страните, под страх да изгубят правото да обжалват постановлението на съда за тех, да посочат какви точно разпоски със направили и на кои от тех искат да бъде осъдена противната страна.

§ 158. Чл. 636 се изменява така:

Създа прочита винаги в открито съдебно заседание постановената по делото резолюция, като същевременно обявява и мотивите, на основание които е решено делото. Устно обявените мотиви се вписват в протокола, който се държи за съдебното заседание.

По сложни дела създа може да отложи прочитането на резолюцията си до 8 дни. В такъв случай мотивите, на основание които е решено делото, могат да бъдат изложени и писмено.

Както резолюцията, тъй и мотивите се подписват от състава на създа.

§ 159. Чл. 637 се изменя така:

Протокола на съдебното заседание трябва да се приготви до 5 дни от разглеждането на делото. За всичко останало относно протоколите се прилагат правилата на чл. чл. 501—505, 506 алинея втора — 508 от закона за углавното съдопроизводство.

§ 160. Чл. 638 се изменява така:

Подаването на особени мнения, заявени при постановяване на решението, се допуска само в течение на 7 дни от обявяването му.

§ 161. Чл. чл. 640 и 641 се отменяват.

§ 162. На края на чл. 642 се прибавят думите: „и съображенията, на основание които то е издадено“.

Към същия член се прибавя следната нова алинея:

Определенията се приготвят не по-късно от пет дни.

§ 163. Чл. 643 се отменява.

§ 164. Чл. 644 се изменява така:

Съдящите се могат да четат решенията и определенията в канцеларията на създа. Те могат също да вземат преписи или извлечения от тех, както и преписи от другите книги.

§ 165. Чл. 645 се изменя така:

Във всички случаи, дето закона говори за съобщение на страните препис от решението, това става като им се съобща препис от резолюцията по делото, а в тези, дето се говори за съобщение препис от определенията, това става като в съобщението или в приложение към него им се яви същността (диспозитива) на определенията. Тези съобщения се извършват по искане на заинтересованата страна, която внася и разноските за тех. Съдът, обаче, е длъжен, ако такова искане не бъде направено до един месец от произнасянето на решението или определенията, когато то е издадено от мировия съдия, до два месеца, когато то е издадено от окръжния съд, и до три месеца, когато е издадено от апелативния съд, да извърши съобщенията служебно. За разноските по тех се издава изважнителен лист.

§ 166. Заглавието пред чл. 647 става: „Неприсъствено решение“.

§ 167. Чл. 647 се изменява така:

В случай, че едната или и двете страни не се явят в назначеното за гледане на делото заседание, палят се следните правила:

1. Ако не се яви ответника, ищеца може да оттегли иска си или може да моли да се даде ход на делото и да се издаде неприсъствено по отношение на ответника решение;
2. Ако не се яви ищеца, ответника може да иска прекратяване на делото и осъждане на ищеца да му плати съдебните разноски и платни и дневни за явяването му в създа или може да моли да се даде ход на делото и да се издаде неприсъствено по отношение на ищеца решение;
3. Ако не се явят и двете страни, делото се прекратява;
4. Ако някоя от страните е заявила, щото делото да се гледа в нейно отсъствие, то се разглежда, а издаденото решение се счита за присъствено спремо направилата това заявление страна.

Определенията, с което делото се прекратява, може да се обтжи със частна жалба. Определенията, с което искането за прекратяване е оставено без последствие, не подлежи на никакво обжалване.

§ 168. След чл. 647 се прибавя нов член:

Чл. 647а. Ищеца, чието дело се прекрати, има право да го възобнови, като подаде заявление за това, придружено с преписи за противната страна и нови съдебни мита, не по-късно от една година от издаването на определенията за прекратяване. В този случай производството на първоначалната искова молба се продължава, обаче производството прекосява давността само от датата на постановяване в създа молбата за възобновяване.

§ 169. Член 648 се изменява така:

Ако една от страните или и двете не се явят в заседанието в часа определен в призовките, то към разглеждането

нето на делото им създа пристъпва след свършването на другите дела, назначени за разглеждане.

§ 170. Към чл. 649 се прибавя следната алинея:

Неявилата се по такива виновителни причини страна може, ако производството е било прекратено, да иска възобновяването му по реда на чл. чл. 692 и 693.

§ 171. Чл. чл. 650 и 652 се отменяват.

§ 172. Чл. 653 се изменява така:

Когато в делото участвуват няколко истци или ответници, предмета на препирнята, за които съставлява общо право или общо задължение, ако някои от тех съд налице или съд заявили, щото делото да се гледа в техно отсъствие, а другарите им отсъствуват, то постановеното решение се счита за присъствено и спремо неявилите се другари.

§ 173. Към чл. 655 се прибавя следния нов пункт:

7) когато основанието на иска е било припознато с предварително решение, влезло в законна сила, и се обжалва последующето решение.

§ 174. Във второто изречение на чл. 656 цитираните пунктове стават: „1, 2, 3, 4 и 7“.

§ 175. На края на чл. 661 се прибавят думите: „или в българските държавни банки, в който случай издаденото от тех удостоверение се предава на създа“.

§ 176. Към чл. 662 се прибавя алинея втора.

Постановлението на създа относно съдебните и по водене на делото разноски може да се обжалва, само ако някоя от страните е подала жалба по съществото на делото.

§ 177. Чл. 665 се изменява така:

При въззивната жалба се прилагат толкова преписи от нея, колкото съд лицата, против които се подава въззивна.

§ 178. Чл. 668 се изменява така:

Срока за апел срещу решенията се брой от деня на произнасяне на решението, когато то е присъствено, или от съобщението на страната, ако е неприсъствено, или от обнародването му, когато е неизвестно местожителството на страната.

§ 179. В чл. 669 думите „заочно решение“ се заменят с думата „решението“.

§ 180. Първата алинея на чл. 673 се изменява така:

Въззивната жалба, по разпореждане на председателя, се оставя без движение, за което въззивника се известява с обявление.

§ 181. Към чл. 673а се прибавя нов пункт:

4) когато в срока, посочен от втората алинея на чл. 673, не съд представени гербовия сбор, съдебните мита, берите и нужните преписи от жалбата.

В алинея последна на същия член думите „една седмица“ се заменят с думите „две седмици“.

§ 182. Чл. 675 се изменява така:

Преписът от въззивната жалба се изпраща на противната страна в избраното от нея местожителство пред окръжния съд; а ако не е било избрано такова, той се прилага към делото.

§ 183. В чл. 676 алинея втора думите: „и да представи заедно с нея всичките си доказателства“, се заличават.

§ 184. Чл. 679 се изменява така:

На всекиго от лицата, които се явяват като истци или ответници от една страна, се предоставя, до откриване на първото по делото в апелативния съд заседание, да се присъедини към въззива, подаден от одного из тех. Присъединението става чрез подаване писмена за това молба в апелативния съд, придружена с преписи от нея за ответниците по въззива.

§ 185. Към чл. 689 се прибавя следната нова алинея:

По дела, спрени по взаимно съгласие, когато се унищожи производството в апелативната инстанция, унищожава се и целото дело, като издаденото по него решение от първоинстанционния съд се обезсилва.

§ 186. В чл. 692 последното изречение, започващо с думите: „а молбата“, се заличава.

§ 187. Чл. 693 се изменя така:

Определенията на окръжния съд, с което е отказано или възстановено правото на въззив, може да се обтжи със частна жалба.

§ 188. Чл. 695 се изменява така:

Новия срок за подаване въззивна жалба се смета от деня, когато е съобщено на страната, че се възобновява правото на въззив, ако не е присъствувала при произнасяне на определенията за това, и от деня на произнасянето му, ако е присъствувала.

§ 189. Заглавието пред чл. 696 се изменява така:

Производство по частни жалби и жалби за бавност.

§ 190. Чл. 696 се изменя така:

Частни жалби, отделно от жалбите по същество се допущат в следните случаи:

- 1) когато подадената въззивна жалба или жалба за отмена не е приета или е повърната;
- 2) когато приетата въззивна жалба е оставена без разглеждане от апелативния съд;
- 3) когато искането за оставяне без разглеждане приетата въззивна жалба е оставено без последствие от апелативния съд и той постанови, определеното му да подлежи на обжалване само със частна жалба;
- 4) когато с определеното се прегражда по-нататъшното развитие на делото по същество, и
- 5) когато законът изрично предвижда обжалване чрез частна жалба.

§ 191. Чл. 697 се изменя така:

Частните жалби се подават чрез съда, от който е издадено обжалваното определение или резолюция.

§ 192. Чл. 698 се изменя така:

Частните жалби се подават в двенеделен срок, освен в случаите, за които съж назначени други срокове. Този срок, тече от деня на съобщението; но ако частната жалба се подава срещу определение, издадено в съдебно заседание, то за присъстващата в заседанието страна той тече от деня на заседанието.

§ 193. Чл. 700 се изменя така:

При частната жалба се прилагат преписи от нея за противната страна, освен в случаите, дето закона постановява друго.

При частната жалба се прилага и залог от 50 л., когато се обжалват определения по чл. чл. 21 и 22 от настоящия закон и по дела решавани окончателно от мировите съдии или резолюции на председателите на съдилищата и на мировите съдии, и от 100 л., когато се обжалват определения на съдилищата по други дела. Правителствените учреждения се освобождават от представяне на залог.

Залог се връща, ако жалбата бъде уважена и постъпва в държавното съкровище, ако бъде оставена без последствие или без разглеждане.

§ 194. На края на чл. 701 се прибавя следното изречение:

„Обаче съда, компетентен да разгледа частната жалба, може винаги, когато смете това за нужно, да нареди спране на производството или на изпълнението“.

§ 195. Чл. 702 се изменя така:

След като приеме частната жалба, председателя на съда съобщава преписа, ако такъв трябва да има, на противната страна, която може да даде възражение. Две недели след датата на получаване преписа, председателя изпраща жалбата, заедно с книгата по нея, на компетентния за разглеждането ѝ съд.

§ 196. Чл. 703 се изменя така:

Частните жалби по дела, решавани окончателно от мировите съдии, както и тези по чл. чл. 21 и 22 от настоящия закон, се гледат от надлежните апелативни съдилища. Всички други частни жалби се гледат от Върховния касационен съд.

Когато Върховния касационен съд и апелативните съдилища гледат частни жалби против определения или резолюции по чл. чл. 183, 621, 647, 673а, 693, 696 п. 1 — 3, 820, 826, 850 и 1047 алинея втора, те уведомяват страните за деня на гледане делото по реда на чл. 716. Във всичките други случаи частните жалби се разглеждат, без призоваване и изслушване на страните, в разпоредително заседание.

Върховния касационен съд и апелативните съдилища гледат жалбите по същество, не само на основание доказателствата, представени по делото преди издаване на обжалваното определение или посочени тогава и имащи съществено значение, но неправилно недопуснати от съда.

§ 197. Чл. 704 се изменя така:

Определенията на предшествувания член се съобщават на надлежните съдилища за изпълнение.

§ 198. След чл. 704 се прибавя нов член 704а.

Жалби за бавност се подават на по-горния съд и то направо, без преписи за противната страна и без залог. Подаването им не се ограничава с никакъв срок.

По-горния съд разглежда тия жалби в разпоредително заседание. Определението се изпраща на по-долния съд за изпълнение: страната обаче, която се счита увредена от него, може, ако то не е издадено от съдилищата по чл. 703, да го обтържи чрез частна жалба.

§ 199. Пункт 4 на чл. 707 се изменя така:

4) когато е постановено окончателно решение и страната установи, че не е могла да се яви нито лично, нито

чрез повереник, по причина на препятствия, които не е могла да предвиди или да предупреди и отстрани, или установи, че не е била призована.

§ 200. В член 710, в първото изречение, думата „окръжния“ се заменя с думата „апелативния“.

§ 201. Пункт 1 на чл. 711 се изменя така:

1) за молби за касацния на решенията — от деня на поризпасянето им, когато те съж присъствени, или от съобщението им, когато съж неприсъствени; или от деня на обнародването им, когато е неизвестно местожителството на страната.

В пункт 2 на същия член думите „задочното решение“ се заменят с думата „решението“.

§ 202. Чл. 712 се изменя така:

В молбата за касацния трябва да бъде указано:

- 1) решението, срещу което се подава молбата;
- 2) искането на молители;
- 3) указание и кратко изложение на касационните поводи (както именно молителя счита за незакононо и на какви основания). Ако касационния повод се основава на нарушение правилата на съдопроизводството, молителят е длъжен да укаже и даните в делото, които доказват нарушението.

Касационните поводи могат да бъдат посочени и с допълнителна жалба.

§ 203. В чл. 714 първото изречение в първата алинея: „При молбата за отмена на решение се прилага заверен препис от обтърженото решение“, се отменява.

§ 204. Цитираните в чл. 715 членове стават: 665, 673 до 677 и 691 до 695.

Към същия член се прибавя следната алинея:

Тези правила не се отнасят до допълнителните касационни жалби. Те се подават в един екземпляр и могат да бъдат подадени и направо в касационния съд.

§ 205. Алинея първа на чл. 716 се изменя така:

Върховния касационен съд обявява по месечно чрез „Държавен вестник“ дните, в които всеко от насрочените дела ще бъде гледано; но ако стане нужда да промени той ред или да насрочи дело извън него, той известява страните чрез съобщения. Апелативните съдилища известяват страните за деня на гледане делото по същия ред или чрез съобщение, в което се изрично отбелезва, че те могат, ако искат, да не се явяват.

§ 206. Алинея втора на чл. 717 се изменя така:

Допълнителните касационни жалби се гледат от касационния съд, ако съж постъпили в него най-късно една неделя преди деня, определен за разглеждане на делото.

Когато от един молител има подадени касационна и допълнителни жалби, Касационния съд се произнася само по касационните поводи, указани в последната подадена от молителя жалба.

§ 207. Във второто изречение на чл. 721 думата „окръжният“ се заменява с думата „апелативният“.

§ 208. След чл. 724 се прибавя нов член:

Чл. 724а. Апелативния съд, на който е предоставено новото разглеждане на делото, спира по-нататъшното изпълнение на отмененото решение, и в случай на постановяване ново решение, нескъгласно с предишното, постановява, по молба на страната, да ѝ се повърне от противника всичко предадено на последния в изпълнение на отмененото решение.

§ 209. Към алинея първа на чл. 728 се прибавя следното изречение:

Когато пжк срещу тех е подадена друга жалба за отмена, изпълнението, срещу надлежно обезпечение, се спира, ако съда намери молбата за това уважителна.

§ 210. Чл. чл. 729 до 731, заедно със заглавието: „Отделение II. Отмена на окончателните определения“, се отменяват.

§ 211. Чл. 763 се изменя така:

От исковите молби, от насрещните искове и от молбите на третите лица съж самостоятелни права се взема мито както следва:

- 1) по 4%, ако цената на иска е до 50.000 л. включително и
- 2) по 5% върху целия иск, ако цената на иска е повече от 50.000 л.

Също таква мито се взема и от апелативните жалби срещу решенията на мировите и окръжните съдилища.

В никой случай съдебното мито не може да бъде по-малко от 50.000 л.

§ 212. В чл. 764 след думата „оценение“ се притурят думите: „както и по установителните искове и тези за целба“.

§ 213. В чл. 679 думите „два лева“ стават „пет лева“.
В чл. 770 думите „два лева“ стават „четири лева“.

§ 214. Чл. 772 се изменява така:

За всека призовка, обявление, съобщение или покана, които окръжните и апелативни съдилища изпращат на страните и другите лица по делото, се взема по 3 л.

Държавното съкровище се освобождава от заплащане тези берии.

§ 215. В чл. 776 думите „от един до двадесет лева“ се заменят с думите „до петдесет лева“.

В чл. 777 думите „по четиридесет стотинки“ се заменят с думите „до три лева“.

§ 216. Към чл. 778 се прибавя алинея втора:

По същия начин се постъпва и когато съдилищата изпращат призовки и съобщения по чл. 772. Обаче, председателя на съда може винаги да насрочва дела и да прави служебни съобщения, както и да връчва служебно преписи, като срещу отговорните за тех страни издава изпъжнителен лист в полза на хазната.

§ 217. Към чл. 785 в се прибавя следната втора алинея:

Съдебните разноси в апелативното производство се възлагат на апелатора, ако обтжженото решение се отмени следствие представяне на такива нови доказателства, които апелаторът е могъл да представи при производството на делото в първостепенния съд.

§ 218. Думата „окръжен“ в алинея първа на чл. 791 се изхвърля.

Втората алинея на същия член, която се захваща с думите: „Ако делото, по което . . .“ се отменява.

§ 219. В чл. 792 думите: „като изслуша заключението на прокурора“ се заличават.

Втората алинея на същия член се изменява така:

Определението на съда, с което признава правото на сиромашия не може да се обжалва. Срецу определенето, с което се отказва да се признае право на сиромашия, се допуска частна жалба.

§ 220. В чл. 795 първото изречение във втората му алинея: „отнемането правото на сиромашия може да стане по искане било на прокурора, било по длъжност от самия съд“, се зачерква.

След тази алинея към същия член се притуря следната алинея:

Определението на съда, с което се отнима правото на сиромашия, може да се обтжжи със частна жалба. Определението на съда, с което искането за отнемане това право не е уважено, не подлежи на обжалване.

§ 221. Втората алинея на чл. 779 се изменява така:

Определенията, постановени по частни въпроси, могат да бъдат изменявани или отменявани от същия съд вследствие изменилите се обстоятелства или очевидна грешка или опущение.

§ 222. След първата алинея на чл. 820 се прибавя следната нова алинея:

Изпъжнителния лист се издава от председателя на съда. Резолюцията на председателя, с която издава или отказва издаването изпъжнителен лист, може да се обтжжи със частна жалба.

В последната алинея на същия член думата „Ненаписването“ се заменява с „Непредставянето“.

§ 223. Към чл. 826 се прибавя изречението: „Определението на съда може да се обтжжи със частна жалба“.

Пункт 4 на чл. 827 се отменява.

§ 224. Към чл. 832 се прибавят следните алинеи:

За нередовно или несвоевременно връчване на тази призовка съдебния пристав може да наложи глоба от 5—50 л. на виновното за това лице.

Глобата може да се отмени от същия пристав, ако глобеното лице представи в двенеделен срок от деня на съобщението, уважителни причини за оправданието си.

§ 225. Чл. 852 се изменява така:

Жалбите и препирните по изпълнението на решенията, подадени в окръжния съд (чл. 848), се гледат по съкратен ред и разрешават с определение, което подлежи само на касационно обжалване.

Това правило важи и за определенията на мировите съдии по такива жалби и препирни (чл. 146). Те се гледат от апелативните съдилища.

§ 226. Чл. 853 се отменява. Към чл. 580, който става чл. 853, се прибавя следната алинея:

Определенията на съдилищата за тълкуване могат да бъдат обтжжени със частна жалба.

§ 227. В чл. 859, п. 4 думите „един месец“ се заменят със „шест месеци“.

В п. 9 на същия член думата „триста“ се заменява със „шест хиляди“.

П. 10 на същия се изменява така: „необходимите за всеки стопанин: два коня или два вола, една крава или една биволица, 5 овци или три кози, а тъй също пужната за тех храна за шест месеца, необходимото семе за посеване на 20 декара ниви и“.

§ 228. В чл. 957 п. п. 1, 2 и 3 се изменяват така:

1) от платите на длъжностно лице, което получава на година до дванадесет хиляди лева включително, се спира, ако не е женен — една пета част, а ако е женен или вдовец с деца — една шеста част от всичката сума, която получава на година.

2) От платите на оногова, който получава по-много от дванадесет хиляди лева, но не повече от двадесет и четири хиляди годишно, ако е не женен — една четвърт, ако ли е женен или вдовец с деца — една пета част от всичката сума, която получава на година, и

3) От платите на оногова, който получава повече от двадесет и четири хиляди лева на година, ако е неженен — една трета, ако ли е женен или вдовец с деца — една четвърт от всичката сума, която получава на година.

§ 229. В чл. 974 п. 1 думите „един месец“ се заменят с „три месеца“.

В п. 3 на същия, думите: „половин хектар“ се заменят с „двадесет декара“.

§ 230. В чл. 979а цифрата „1.000“ се заменя с „35.000“ и цифрата „500“ с „30.000“.

Пункт 2 на същия член става така:

Едно лозе и гюлище или друга градина на големина не повече от по два декара.

В п. 3 на същия член думата „десет декари“ стават „двадесет декара“.

§ 231. В чл. 1008 цифрата 1.000“ става „20.000“.

§ 232. Чл. 1013 се изменява така:

Преди проданта съдебния пристав съставя за всеки имот наддавателен лист, в който записва: названието на имота или на отреза от него, границите и пространството му, цената от която трябва да се захване проданта, недоплатените за имота данъци и разноските, които съставляват по изваждането му на продан.

§ 233. Към чл. 1029 се прибавя следната втора алинея: Искането, вискателите да задържат имота за своя сметка, трябва да бъде направено в тримесечен срок от обявяването проданта за настала. Този срок тече против всички вискатели. Той тече и когато другите срокове спират да текат.

§ 234. Чл. 1134 се изменява така:

Съда постановява своето определение, като утвърждава или не утвърждава постановлението на съвета.

§ 235. Към чл. 1035 се прибавя нов пункт:

5) когато е продаден имот, който не може да бъде продаван (чл. 979а)

§ 236. Глава IX от книга шеста със чл. чл. 1072—1110 се отменява.

§ 237. Чл. 1135 се изменява така:

Определението на съда може да се обтжжи със частна жалба.

§ 238. След чл 1173 се притуря:

Отделение IV.

Обжалване.

Чл. 1173а. Възраженията на заинтересованите по действията на мировия съдия или председателя на съда се разрешават от съдилищата с определение, което може да бъде обтжжено със частна жалба.

§ 239. В чл. 1175 алинея втора думите „като изслуша заключението на прокурора“ и в чл. 1176 алинея първа думите „като изслуша прокурора“, се заличават.

§ 240. След чл. 1183 се прибавя нов член:

1183а. Определенията на окръжния съд по тая глава могат да бъдат обтжжени със частна жалба.

§ 241. Чл. 1184 се изменява така:

Когато наследниците не се разделят доброволно, делбата на наследство се извършва по съдебен ред.

Иска за това се заявява от когото и да е от заинтересованите.

Всеки от участващите може, до първото по делото заседание, да посочи имотите, които той иска да се делят като останали от наследодателя, но неписани в молбата на ищца.

Завеждането на иска и посочването на имотите, невписани в молбата на ищеца, става с писмени молби, преписи от които се връщат на останалите участващи.

§ 242. След чл. 184 се притурят следните членове:

Чл. 1184а. Доброволната делба, когато се отнася за цялото наследство или за имоти от него със стойност поголема от 10.000 л., или когато се отнася за недвижими имоти, колкото и да са те, за да има сила, трябва да бъде направена писмено и подписите на участващите да бъдат заверени по нотариален ред.

Чл. 1184б. Когато в доброволната делба участват малолетни или отсъстващи, делбата, за да има сила, трябва освен това, да бъде одобрена от съда. Съдът одобрява такива делби, след като се удостоверени, чрез утвърдено по надлежния ред постановление на роднинския съвет или чрез специално за тая делба определение на окръжния съд, ако няма роднински съвет, че тя е явно полезна за малолетния или отсъстващия.

§ 243. След чл. 1185 се притуря следния член:

Чл. 1185а. Когато някои от участващите в делбата заявяват, че известни имоти, за които се иска поделба, не са наследствени, или че по други законни причини не подлежат на делба, съда може, в случай че това няма да причини значително забавяне, да постанови събиране на доказателства, за да се произнесе: твърденията на кои от участващите могат да се признаят за достоверни и, според това, дали оспорените имоти трябва да останат в поделителна маса или не.

По въпроса за допустимостта на делбата и за кои имоти тя се допуска съда се произнася с определение, което подлежи само на касационно обжалване.

§ 244. Чл. 1186 се изменява така:

След като определението, с което се допуска делба, стане неотменяемо, съда назначава едного от своите членове да извърши действията по нея.

Зантересования, който заявява, че известни имоти не влизат в общата маса, подлежаща на поделба, и заявлението на когото не е уважено, може да заведе установителен или на общо основание иск за запазване на правата си. Завеждането на такъв иск спира производството по делбата относно спорните имоти, само ако това бъде постановено от съда, пред който е заведен иска за собственост, по реда за обезпечаване на исковете.

Ако искът е заведен късно или ако не е било допуснато такъво обезпечение и вследствие на това оспорените имоти са били раздадени или продадени, ищеца се лишава от правото да ги дири, но може да иска равноценността им.

§ 245. В чл. 1187 алинея първа между думите „поделбата“ и „се постановява“ се притуря изречението: „или с последующо определение“.

§ 246. На края на чл. 1198 се притуря изречението: Определението на съда е окончателно и може да се обжалва само по касационен ред.

§ 247. Чл. 1199 се изменява така:

В определението, което утвърждава разделителния протокол, се постановява да се хвърли жребие на деловите пред самия съд, ако това може да стане веднага, или пред члена на съда, който е извършил действията по делбата, или пък пред друг член на съда.

§ 248. Постановлението на алинея втора от чл. 1029 относно течението на тримесечния срок се прилага по всички несвършени дела, независимо от обстоятелството, има ли или нема протокол за възлагане.

§ 249. По искови дела и частни производства, решенията или определенията, по които съгласно действующия закон могат да се обжалват по същество пред по-горен съд, а по настоящия не подлежат на никакво обжалване или могат да се обжалват само по касационен ред или със частна жалба, страните имат право, най-късно в първото по производството заседание след влизането в сила на настоящия закон, да посочат нови доказателства за установяване своите искания или възражения; ако туй те би могли да направят пред апелативната инстанция по досегашния ред.

§ 250. Решенията и определенията, издадени до влизане в сила на настоящия закон, които съгласно действующия закон могат да се обжалват с въззивна жалба или жалба за отмена, се обжалват и разглеждат по досегашния ред.

§ 251. Заварените висящи дела по жалби за отмена в окръжните съдилища, които не са насрочени, се изпращат по подсъждност на компетентните апелативни съдилища.

На същите съдилища се изпращат и жалбите за отмена, подадени или които ще се подадат, по свършените от мирови съдии с окончателно решение или определение дела и производства.

§ 252. В чл. чл. 21 и 37 на закона за припознаване на незаконородените деца, за узаконението им и за усыновяването думите: „като изслуша заключението на прокурора“ и в чл. 38 на същия закон думите: „чрез прокурора“, се заличават.

§ 253. В чл. 65 на закона за лицата думите: „след като изслуша представителя на прокурорския надзор“, и в чл. 77 на същия закон последните думи: „който се произнася след като изслуша представителя на прокурорския надзор“, се заличават.

§ 254. Настоящия закон влиза в сила от 16 юний 1922 г., освен постановленията му относно съдебните мита и бери, тези за неучастнето на прокурора по граждански дела и тези в параграфи: 227—231, 233, 235, 236 и 248, които се прилагат от деня на обнародването му. Жалби за перемисане по действующия закон, след обнародването на настоящия, не се допускат.

Председателстващ Г. Марков: Има думата г. министър на правосъдието.

Министър П. Янев: Г. г. народни представители! Ще направя няколко малки предложения към респективните параграфи на законопроекта. (Чете) „§ 5. Чл. 29 се изменява така: Ищеца, който основава своя иск на писмени доказателства, е длъжен да ги представи най-късно в първото по делото заседание. Ако съда намери, че това е било невъзможно или не е станало по извинителни причини, дава срок за представянето им“ — съдържанието, което имаше параграфа според комисията. Вчера на второ четене бяхме го изменили, но сега се повръщаме пак към текста на комисията, както беше излезъл от нея.

В § 18 цифрата 200 става 300. Това е за дела, които са окончателно решени, без право на обжалване.

В § 23 п. 1 цифрата 200 става 300 — пак се касае за същите случаи.

В § 57 към новата алинея втора на чл. 238а се прибавят думите: (Чете) „Това ограничение не се отнася до държавата, когато тя е страна“. На второ четене се прие, че страните не могат да имат повече от един адвокат, а за държавата туй не се отнася — тя може да има повече адвокати, ако желае.

§ 151. В чл. 621 думите „п. п. 1, 3 и 4 на чл. 613“ се заличават, а вместо тях се поставят думите „каквато и да е причина“. Касае се до перемисията, когато страните не ги потърсят. Досега беше наредено, че ако в продължение на три години едно дело не се потърси, то се прекратява по искане на страните. Сега ще намаляваме този срок на една година и казваме: „даже ако страните не пожелалят до една година прекратяване на делото, съда сам трябва да го прекрати“. Това иде да подсети страните, че оня, който води дело, трябва да се интересува и да води делото навременно. С досегашното положение се покровителствуваше небрежността и недобросъвестността на страните. Това изменение е крайно необходимо.

Р. Маджаров (д): Ами висящите дела, миналите дела?

Министър П. Янев: Ще съобщим и за тях.

§ 69. След п. 7 се прибавя нов п. 8 със следното съдържание: (Чете) „по исковете за делба“. Това са случаите на съкратеното производство.

П. 8 става п. 9.

Д-р Й. Фаденхелт (р): Искам думата, г. председателю.

С. Костурков (р): Нови предложения се правят. Прочетете чл. 40 да видите.

Министър П. Янев: Не са нови, а са допълнение към параграфите и членовете, приети на второ четене.

§ 242. В чл. 1184б след думата „сила“ на втория ред се прибавят думите „спрямо тех“. Касае се за доброволните поделби, в които участват и малолетни. Тези доброволни поделби, в които участват и малолетни, имат сила спрямо тех, ако бъдат одобрени от съда.

В края на § 245 се прибавя нова алинея: (Чете) „В чл. 1194 след думата „разрешава“ се прибавят думите „при съответно приложение на чл. 1185а алинея първа“; към същия чл. 1194 се прибавят следните алинеи:

„Определението на съда е окончателно и може да се обжалва заедно с определението за утвърждение на разделителния протокол“.

„Недоволната от определеното страна може да води и иск на общо основание, обаче уважаването му не влече след себе си разваляне на делбата“. Касае се за разделителните протоколи, които се правят от члена на съда, патоварен с тая функция. Ако при тях, когато се внасят в съда, се държи определение, с което може да се одобри или неодобри, тогаз тия определения сж окончателни и не подлежат на обжалване, собствено подлежат на обжалване заедно с определението за утвърждение на разделителния протокол и недоволната страна може да води иск на общо основание.

В § 254 думите „16 юний“, откогато се сметаше, че ще влезе закона в сила, да се заменят с думите „1 юлий“, значи 1 идущия месец.

В сжция параграф има една погрешно вписана цифра — вместо 223 става 233.

Това сж предложенята, които се правят от мене при третото четене на настоящия законопроект, които допълват в известни части сжществуващите досега членове и параграфи.

Д-р Й. Фаденхелт (р): Нема кворум.

От земледелците: Има.

Д-р Й. Фаденхелт (р): Г. председателю! Нема ли да ми дадете думата?

Председателствуващ Г. Марков: Нема.

Д-р Й. Фаденхелт (р): По чл. 40 от правилника имам право да говоря.

Председателствуващ Г. Марков: Той е ясен. Всеки ще гласува според както схваща предложенята.

С. Костурков (р): Как така? Нови предложения прави г. министъра; те сж нови работи, не сж обсъждани.

Председателствуващ Г. Марков: Има второ четене, има и трето четене. Ще трябва да внимаваме какви сж предложенията.

С. Костурков (р): Как ще внимаваме, когато предложенията сж нови.

Председателствуващ Г. Марков: Г. министъра на правосъдието прави следните предложения (Чете) „§ 5. Чл. 29 се изменява така: Ищеца, който основава своя иск на писмени доказателства, е длъжен да ги представи най-късно в първото по делото заседание. Ако съда намери, че това е било невъзможно или не е станало по извинителни причини, дава срок за представянето им“. Които приемат туй предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „§ 18, алинея втора, цифрата 200 става 300“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „§ 23, п. 1 цифрата 200 става 300“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „§ 57. Кжм новата алинея втора на чл. 238а се прибавят думите: „Това ограничение не се отнася до държавата, когато тя е страна“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

Н. Пждарев (д): Прибавете и общините, бе джанжм!

Председателствуващ Г. Марков: (Чете) „§ 151. В чл. 621 думите „п. п. 1, 3 и 4 на чл. 613“ се заличават и вместо тях се поставят думите „каквато и да е причина“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „§ 69. След п. 7 се прибавя нов п. 8 сжс сждржание: „по исковете за делба“. П. 8 става п. 9“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „§ 242. В чл. 1184б втори ред след думата „сила“ се прибавят думите „спремо тех“. Които приемат туй предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „В § 245 накрая се прибавя нова алинея: „В чл. 1194 след думата „разрешава“ се прибавят думите „при съответно приложение на чл. 1185а алинея първа; кжм сжция чл. 1194 се прибавят следните алинеи:

„Определението на съда е окончателно и може да се обжалва заедно с определението за утвърждение на разделителния протокол“.

„Недоволната от определеното страна може да води и иск на общо основание, обаче уважаването му не влече след себе си разваляне на делбата“.

Които приемат туй предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

(Чете) „В § 254 думите „16 юний“ стават „1 юлий“, а цифрата на четвъртия ред 223 става 233“. Които приемат туй предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

Постжпило е предложение от народния представител г. Захари Каменов, подкрепено от нужното число депутати което гласи: „Кжм § 221 се прибавя нова алинея: „Кжм чл. 818 се прибавя п. 8 сжс сждржание: „решенията на Народното сжбрание; сждилищата по тех издават изпжлнителни листове без сжстезание“. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

Които приемат на трето четене законопроекта за изменение и допълнение закона за гражданското сждопроизводство с приетите изменения и сега на трето четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

Има думата г. министъра на вътрешните работи.

Министър д-р Р. Даскалов: Г. г. народни представители! Ще ви моля да се сжгласите да вдигнем заседанието — за кога?

Председателствуващ Г. Марков: За в среда, защото по-педелиник е официален празник.

Министър д-р Р. Даскалов: За в среда.

Председателствуващ Г. Марков: Г. министъра на вътрешните работи предлага следующето заседание да бжде в среда; ако не се сжстои, тогава — в четвъртък.

Министър д-р Р. Даскалов: В среда, сжс сжция дневен ред, защото в четвъртък ще бждат интерпелациите.

Председателствуващ Г. Марков: Г. министъра на вътрешните работи предлага да имаме заседание в среда и ако не се сжстои, тогава в четвъртък с дневен ред отговор на интерпелации.

С. Костурков (р): Като се решава така, тогава сигурно не ще има в среда.

Председателствуващ Г. Марков: Казвам, ако не се сжстои в среда.

Министър д-р Р. Даскалов: Тогава в четвъртък с дневен ред: отговор на интерпелациите и продължение на дневния дневен ред.

Председателствуващ Г. Марков: Има предложение от г. министра на вътрешните работи да имаме заседание в четвъртък с дневен ред: отговор на интерпелации и останалата част от дневния дневен ред. Които сж сжгласни да се вдигне заседанието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Сжбранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 5 ч. 25 м. след пладне)

Подпредседател: **Г. МАРКОВ.**

Секретар: **С. ПАНАЙОТОВ.**

Началник на Стенографското отделение: **Т. ГЖЛЖБОВ.**